



*Källa: Vara kommun*

## **Bilaga 1**

### **Lokaliseringsutredning**

Vara kommun  
2025-10-30

**Kund**

Vara kommun  
534 81 Vara  
Tel: +46 512-310 00  
Org. nr. 212000–2924

**Konsult**

Ensucon AB  
Stortorget 6  
222 23 Lund  
Tel: +46 793 37 99 83  
<https://ensucon.se/>  
Org. nr. 559161–3608

**Uppdragsledare**

Rickard Sallermo  
Tel: + 46 79-337 99 83  
[Rickard@ensucon.se](mailto:Rickard@ensucon.se)

**Handläggare**

Emma Knutsson  
Tel: +46 762 15 12 88  
[emma.knutsson@ensucon.se](mailto:emma.knutsson@ensucon.se)

Sofia Caesar  
Tel: +46 703 91 47 46  
[sofia.caesar@ensucon.se](mailto:sofia.caesar@ensucon.se)

Balthazar Mandahl Forsberg  
Tel: +46 722-05 17 00  
[balthazar.forsberg@ensucon.se](mailto:balthazar.forsberg@ensucon.se)

**Granskad av**

Sofia Caesar  
Tel: +46 703 91 47 46  
[sofia.caesar@ensucon.se](mailto:sofia.caesar@ensucon.se)

Hanna Persson  
Tel: +46 730 96 18 98  
[hanna.persson@ensucon.se](mailto:hanna.persson@ensucon.se)

Projektnummer:

P212298

Datum:

2025-10-30

Version

1.0

## Innehåll

1	Inledning.....	4
1.1	Bakgrund.....	4
1.2	Syfte.....	4
1.3	Avgränsning och metodik.....	5
1.3.1	Generell metodik.....	5
1.3.2	Poängsättning.....	6
1.3.3	Bedömningskriterier.....	6
2	Generella förutsättningar och planeringsunderlag.....	10
2.1	Vara kommun.....	10
2.1.1	Behov av verksamhetsmark.....	10
2.2	Gällande översiktsplan.....	10
2.3	Jordbruksmark.....	11
2.4	Riksintressen och skyddade områden.....	11
2.5	Infrastruktur.....	11
2.6	Kollektivtrafik.....	12
3	Lokaliseringsalternativ.....	13
3.1	Identifiering och urval av lokaliseringsalternativ.....	13
3.2	Bedömning av lokaliseringsalternativ.....	15
3.2.1	Emtunga.....	15
3.2.2	Jung.....	18
3.2.3	Stora Levene.....	21
3.2.4	Tråvad.....	24
3.2.5	Vedum.....	27
3.2.6	Vara tätort - Alternativ A.....	30
3.2.7	Vara tätort - Alternativ B.....	33
3.2.8	Vara tätort - Alternativ C.....	36
3.3	Sammanfattning och slutsats.....	39
3.4	Motivering till rekommenderad lokalisering.....	40
4	Bedömning av rekommenderat alternativ.....	42
4.1.1	Jordbruksmarkens brukningsvärde.....	42
4.1.2	Utgör föreslagen markanvändning ett väsentligt allmänintresse?.....	43
4.1.3	Varför är förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte tillfredsställande?.....	44
	Referenser.....	45

# 1 Inledning

## 1.1 Bakgrund

Vara kommun står inför en växande efterfrågan på mark för nya verksamheter. För att möta detta behov behöver kommunen fatta strategiska beslut om var framtida etableringar ska lokaliseras. Verksamhetsmark i anslutning till Vara tätort är särskilt attraktiv tack vare närheten till infrastruktur, arbetskraft och kollektivtrafik samt synligheten och logistikmöjligheterna via E20. Samtidigt sammanfaller många av de mest attraktiva lägena med värdefull jordbruksmark. Nya markanspråk riskerar därför att påverka en resurs med central betydelse för livsmedelsproduktion och långsiktig hållbarhet.

Mot bakgrund av detta har Vara kommun initierat en lokaliseringsutredning för att identifiera lämpliga områden för verksamhetsmark inom kommunen. Utredningen har fokuserat på att balansera behovet av ny mark för expansion med andra viktiga samhällsintressen, såsom att främja sysselsättningstillfällen nära bostäder, möjliggörande av utveckling av befintliga verksamhetsområden och samtidigt begränsa påverkan på värdefull jordbruksmark.

I enlighet med plan- och bygglagen (2010:900) och miljöbalken (1998:808) ska kommunen, vid planläggning, göra en avvägning mellan olika intressen. Särskild vikt ska läggas vid att pröva om det efterfrågade markanspråket är nödvändigt för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Vara kommuns befintliga översiktsplan från 2013 (Vara kommun, 2013) ger inte tillräckligt stöd för en sådan avvägning.

Därför är det nödvändigt att genomföra en lokaliseringsutredning som utreder följande:

- 1) Är den jordbruksmark som planeras tas i anspråk brukningsvärd?
- 2) Utgör föreslagen markanvändning ett väsentligt samhällsintresse, och
- 3) Kan behovet tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk?

Denna lokaliseringsutredning syftar till att ge ett väl underbyggt beslutsunderlag för den fortsatta planeringen och säkerställa att den valda markanvändningen är i linje med lagstiftning och kommunens övergripande mål.

## 1.2 Syfte

Syftet med denna lokaliseringsutredning är att, med avstamp i Vara kommuns gällande översiktsplan samt utifrån befintliga verksamhetsområden i gynnsamma lägen, identifiera och utvärdera lämpliga platser för ett nytt verksamhetsområde i Vara kommun, med särskilt fokus på att:

- Möjliggöra en långsiktigt hållbar tillväxt och sysselsättningsökning inom kommunen.
- Stärka kopplingen mellan bostäder, arbetsplatser och service genom en tätortsnära lokalisering.
- Säkerställa god tillgänglighet till regionala transportnätverk och befintlig infrastruktur.
- Tillgodose kommunens identifierade behov av minst 80 hektar sammanhängande mark för verksamheter och besöksnäring.
- Minimera negativ påverkan på jordbruksmark, miljö kvalitet och kulturhistoriska värden, med en avvägning mellan samhällsintressen och miljöaspekter.

- Baserat på fastställda bedömningskriterier, identifiera det lokaliseringsalternativ som ger den bästa samlade nyttan i linje med kommunens strategiska mål och regionala utvecklingsplaner.

## 1.3 Avgränsning och metodik

### 1.3.1 Generell metodik

Metodiken för denna lokaliseringsutredning är strukturerad i flera steg. Inledningsvis analyserades befintlig och planerad verksamhetsmark i Vara kommun, med utgångspunkt i kommunens gällande översiktsplan och utifrån befintliga verksamhetsområden i gynnsamma lägen. Med detta som grund identifierades och utvärderades potentiella expansionsytor. Varje lokaliseringsalternativ utvärderades därefter baserat på ett antal fastställda bedömningskriterier som belyser hållbarhets- och planeringsaspekter. Utredningen avslutades med en samlad bedömning av de olika alternativen. De olika stegen i metodiken redogörs för i detalj i Tabell 1.

Tabell 1 Metodik för alternativgenerering och utvärdering.

Steg	Beskrivning
Del 1 Geografisk avgränsning	<p>I ett inledande steg avgränsades utredningen geografiskt. Den geografiska avgränsningen utgick från den regionala analys som genomförts inom ramen för <i>Strategi för etableringar i Skaraborg</i> (Skaraborgs kommunalförbund, 2022). I detta arbete, som bygger vidare på <i>Strukturbild Skaraborg</i> (Skaraborgs kommunalförbund, 2015), har de femton Skaraborgskommunerna gemensamt identifierat och utvärderat lämpliga områden för större verksamhetsetableringar utifrån kriterier som tillgång till infrastruktur, markresurser och kompetensförsörjning.</p> <p>Analysen visade att två områden utmed E20 inom Vara kommun är särskilt lämpade för denna typ av etableringar. Eftersom det redan i den regionala processen konstaterats att lämpliga alternativ finns inom Vara kommuns gränser, har denna lokaliseringsutredning avgränsats till Vara kommun. Någon vidare analys av lokaliseringar utanför kommunen har därför inte bedömts nödvändig.</p>
Del 2 Urval av lämpliga lokaliseringsalternativ	<p>I ett andra inledande steg identifierades lämpliga platser för analys. Samtliga områden som i den gällande översiktsplanen är utpekade som utbyggnadsområden för verksamheter valdes ut. Urvalet motiveras av att dessa platser redan är planlagda eller utpekade för verksamhetsändamål och därmed tidigare har bedömts som lämpliga för sådan markanvändning utifrån tillgänglighet, befintlig infrastruktur och omgivande markanvändning.</p> <p>Därutöver inkluderades befintliga verksamhetsområden med gynnsamt läge utifrån god tillgänglighet till vägnät, definierat som inom två kilometer från E20, samt närhet till bostäder och service, definierat som direkt anslutning till någon av de orter som i översiktsplanen är utpekade som serviceorter.</p>
Del 3 Identifiering av expansionsytor	<p>Därefter identifierades potentiella expansionsytor som uppfyllde de grundläggande kraven för det övergripande syftet. Ett minimikrav på 80 hektar sattes för att en yta skulle utvärderas.</p>

Steg	Beskrivning
Del 4 Detaljerad utvärdering	Varje lokaliseringsalternativ genomgick därefter en detaljerad utvärdering, baserad på ett antal fastställda bedömningskriterier som belyste hållbarhets- och planeringsaspekter.
Del 5 Slutsats och rekommendation	Utredningen avslutades med en samlad bedömning av de olika alternativen, vilket resulterade i en slutsats och rekommendation för val av lämplig lokalisering.

### 1.3.2 Poängsättning

Vid den detaljerade utvärderingen utvärderades lokaliseringsalternativen utifrån bedömningskriterier som beskrivs i avsnitt 1.3.3 och Tabell 3. Utvärderingen gjordes genom poängsättning, där alternativet tilldelas poäng mellan 1 och 5, beroende på uppfyllande- och påverkansgrad. 1 poäng innebär att kriteriet inte alls uppfylls och området bedöms vara olämpligt, och 5 poäng innebär att kriteriet uppfylls helt. Poängsättningen beskrivs i Tabell 2.

Tabell 2 Skala för poängsättning.

Definition	Uppfyllandegrad	Poäng
Mycket goda förutsättningar / Mycket låg påverkan	Kriteriet uppfylls i hög grad eller påverkan bedöms som mycket begränsad.	5
Goda förutsättningar / Låg påverkan	Kriteriet uppfylls väl, med endast mindre begränsningar.	4
Måttliga förutsättningar / Måttlig påverkan	Varken särskilt gynnsamt eller ogynnsamt, neutralt mellanläge.	3
Begränsade förutsättningar / Hög påverkan	Betydande brister i lämplighet eller påtaglig negativ påverkan.	2
Mycket begränsade förutsättningar / Mycket hög påverkan	Området bedöms olämpligt för ändamålet eller påverkan som oacceptabelt hög.	1

### 1.3.3 Bedömningskriterier

Som grund för utvärderingen av de lokaliseringsalternativ som valts ut har ett antal bedömningskriterier identifierats, se Tabell 3. Dessa belyser centrala aspekter som påverkar områdenas lämplighet för framtida verksamhetsutveckling.

Tabell 3 Beskrivning av bedömningskriterier.

Definition	Uppfyllandegrad
Närhet till bostäder och service	Bedömningen görs utifrån områdets avstånd till befintliga bostadsområden och samhällsservice, såsom handel, skolor och vård. Närhet underlättar rekrytering, minskar pendlingsavstånd och stärker integrationen med den befintliga samhällsstrukturen. I bedömningen vägs även storleken på orten in. Närhet till en större ort bedöms särskilt positivt då det innebär fler boende, bättre serviceutbud och större arbetskraftsunderlag. Källor: SCB befolkningsstatistik (SCB, u.d.) och Vara översiktsplan 2012 (Vara kommun, 2013).

Definition	Uppfyllandegrad
Anslutning till större vägnät	Bedömningen görs utifrån områdets avstånd till E20, som är den viktigaste transportleden i kommunen och utpekad som riksintresse för vägtransporter, samt väg 47. E20 medför mycket goda transportmöjligheter till bland annat Göteborg och Göteborgs Hamn och utgör därmed den primära transportleden för verksamhetsutveckling i Vara kommun. Även anslutning till väg 47 bedöms som positiv, särskilt då vägen utgör en viktig regional förbindelse mot Skaraborg Logistic Center (SLC) i Falköping – ett starkt logistikkluster och riksintresse för kommunikationer med smidiga kopplingar till både Västra och Södra stambanan. Närhet till båda dessa vägar innebär särskilt goda förutsättningar för effektiv logistik och transporter, men störst vikt läggs vid tillgängligheten till E20.
Tekniska försörjningssystem	Bedömningen görs utifrån möjligheten att ansluta området till kommunal infrastruktur som vatten, avlopp, el och fiber. Områden där kommunal anslutning finns eller enkelt kan ordnas bedöms positivt, medan områden som kräver omfattande nyinvesteringar i teknisk försörjning bedöms negativt.
Kollektivtrafik	Bedömningen görs utifrån avstånd till befintliga hållplatser och stationer för buss och tåg samt områdets möjligheter att anslutas till kollektivtrafik i framtiden. Källa: Västrafiks reseplanerare (Västrafik, u.d.)
Befintliga verksamhetsområden	Bedömningen görs utifrån om området angränsar till befintliga verksamhetsområden. Direkt anslutning till befintliga verksamheter bedöms positivt eftersom det skapar klusterfördelar, stärker samutnyttjande av infrastruktur och minskar fragmentering av jordbruksmark. Isolerade lokaliseringar bedöms negativt. Även omfattningen av det befintliga verksamhetsområdet bedöms.
Planförutsättningar	Bedömningen görs utifrån gällande översiktsplan, fördjupningar av översiktsplaner och detaljplaner. Områden som är planlagda eller utpekade för verksamhetsändamål i översiktsplanen bedöms positivt. Avsaknad av planstöd eller behov av omfattande planändringar bedöms negativt. Källor: Gällande detaljplaner (Vara kommun, 2025), FÖP Vara tätort 1997 (Vara kommun, 1997), ÖP och Vara översiktsplan 2012 (Vara kommun, 2013).
Kulturmiljö	Bedömningen görs utifrån områdets påverkan på kulturhistoriska värden. Här ingår både riksintressen för kulturmiljövård, kända fornlämningar och andra kulturhistoriskt värdefulla miljöer som kan påverkas av exploatering. Bedömningen baseras på underlag från Riksantikvarieämbetets databas Fornsök, Länsstyrelsens riksintressekarta samt kommunens egna kulturmiljöinventeringar. Påverkan bedöms som särskilt negativ om området överlappar eller direkt angränsar till registrerade fornlämningar eller till riksintresseområden för kulturmiljövård. Områden utan kända kulturvärden eller med sådana på längre avstånd bedöms positivt. Källor: Fornsök (Riksantikvarieämbetet, u.å), Värdebeskrivning Åtgärdsområde Lidan (Riksantikvarieämbetet, 2017).

Definition	Uppfyllandegrad
Naturmiljö och skyddade områden	<p>Bedömningen görs utifrån förekomst av eller närhet till riksintressen för naturvård, skyddade naturområden och andra ekologiskt värdefulla miljöer. I bedömningen ingår bland annat biotopskyddsområden, naturreservat, naturminnen, naturvårdsavtal, Natura 2000-områden, samt områden som omfattas av strandskyddsbestämmelserna. Analysen genomförs genom överlagring med karttjänsten Skyddad natur från Naturvårdsverket och Länsstyrelsens GIS-underlag över riksintressen. Förekomst av skyddade områden inom eller i direkt anslutning till lokaliseringalternativet bedöms som negativt, medan frånvaro av sådana värden bedöms positivt.</p> <p>Källor: Naturvårdsverkets karttjänst skyddad natur (Naturvårdsverket, 2024) och Informationskartan Västra Götaland (Länsstyrelsen Västra Götaland, u.å).</p>
Risker och säkerhet	<p>Riskbedömningen omfattar närhet till transportleder för farligt gods (E20 och järnväg), förekomst av potentiellt förorenad mark, samt geotekniska risker såsom ras, skred och erosion. Analysen inkluderar översyn av SGI:s stabilitetskarteringar, Trafikverkets farligt-gods-data samt EBH-stödet. Områden utan kända risker bedöms positivt, medan områden som överlappar riskområden eller kräver omfattande skyddsåtgärder bedöms negativt.</p> <p>Källor: NVDB-databasen från Trafikverket (Trafikverket, u.d.), SGI kartering av ras, skred och erosion (SGI, u.å), EBH-stödet (Länsstyrelserna, u.å).</p>
Omgivningspåverkan	<p>Bedömningen görs utifrån risk för negativ påverkan på närliggande bostäder och allmänna intressen, exempelvis buller, ljus, lukt eller luftföroreningar. Även påverkan från transporter till och från området vägs in.</p>
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	<p>Bedömningen görs utifrån om ett område berörs av, eller ligger i nära anslutning till, en yt- eller grundvattenförekomst. Närhet till vattendrag, sjöar eller grundvattenmagasin kan innebära risker för påverkan på dricksvattenförsörjning, ekologisk status och uppfyllande av miljö kvalitetsnormer enligt vattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Även områden som omfattas av vattenskyddsområde bedöms som känsliga. Områden utan risk för påverkan på yt- eller grundvatten bedöms positivt, medan närhet till skyddsvärda vattenresurser bedöms vara negativt. För detta kriterium används information i Vatteninformationssystem Sverige (VISS) för att bedöma förekomst, status och eventuella miljö kvalitetsproblem för yt- och grundvattenförekomster, samt förekomst av vattenskyddsområden. Områden utan risk för påverkan på vattenresurser bedöms positivt, medan närhet till skyddsvärda eller känsliga vattenförekomster bedöms som negativt.</p> <p>Källa: Vatteninformationssystem Sverige, VISS (VISS, u.å).</p>
Hushållning med mark- och naturresurser	<p>Bedömningen görs utifrån i vilken grad etableringen innebär ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark eller andra naturresurser. Jordbruksmark får enligt miljöbalkens</p>

Definition	Uppfyllandegrad
	<p>hushållningsbestämmelser endast tas i anspråk om väsentliga samhällsintressen föreligger och behovet inte kan tillgodoses på annan mark. Stora intrång i jordbruksmark eller andra skyddsvärda resurser bedöms negativt, medan alternativ med begränsat markanspråk bedöms positivt. Under detta kriterium görs även en översiktlig uppskattning av hur stor andel av området som utgörs av jordbruksmark, baserat på inmätning i markanvändningskarta. Denna andel används som en indikator för att bedöma områdets påverkan på markresursen och för jämförelse av alternativ.</p>

## 2 Generella förutsättningar och planeringsunderlag

### 2.1 Vara kommun

Vara kommun har en befolkning på cirka 16 000 invånare, varav 60 % återfinns i tätorter. Vara tätort fungerar som kommunens centralort med omkring 4 000 invånare, medan Kvänum, Vedum och Stora Levene utgör lokala serviceorter för respektive kommundel.

Enligt Vara kommuns Planeringsstrategi för 2022–2026 (Vara kommun, 2023) har kommunen, efter en tidigare period av befolkningsminskning, upplevt en trendvändning. Den förväntade befolkningsökningen fram till 2032 uppskattas till cirka 16 500 invånare. Denna prognos inkluderar inte potentiella effekter av större etableringar i närområdet, vilka kan leda till en ännu kraftigare befolkningsökning (Vara kommun, 2023).

#### 2.1.1 Behov av verksamhetsmark

Vara kommun har ett aktivt näringsliv med ett gynnsamt företagsklimat och en hög nyföretagsamhet. Det lokala näringslivet, bestående av cirka 800 företag (Vara kommun, 2024) karaktäriseras främst av tillverkande industri, handel och jordbruk. Det ökade intresset för verksamhetsetableringar skapar ett behov för kommunen att säkerställa en välfungerande infrastruktur, tillgång till social service och teknisk försörjning, samt att erbjuda goda levnadsmiljöer.

### 2.2 Gällande översiktsplan

Syftet med översiktsplanen är att ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Vara kommuns gällande översiktsplan antogs 2013 och processen att ta fram en ny översiktsplan för kommunen pågår.

Vara kommuns gällande översiktsplan pekar ut områden för verksamhetsutveckling såväl i Vara tätort som i kommunens övriga tätorter:

- **Vara tätort:** Byggklara områden är redan bebyggda. Framtida utbyggnadsområde utpekade i östra delen av Vara.
- **Kvänum:** Två byggklara områden (varav ett större på cirka 17 hektar). Marken detaljplanelagd men används för jordbruk. Framtida verksamheter i Kvänum/Jung vid korsningen E20 och väg 2602/2623.
- **Vedum:** Byggklart verksamhetsområde och framtida utbyggnadsområde. Mindre industriverksamheter längs Herrljungavägen. Utbyggnadsområdet ej detaljplanelagt, utgörs av jordbruksmark.
- **Stora Levene:** Byggklart (exploaterat) samt framtida utbyggnadsområde (ca 9 ha) öster om länsväg 187, jordbruksmark.
- **Arentorp:** Markområde för framtida verksamhet intill befintlig verksamhet vid Malmavägen. Planuppdrag för detaljplanering.
- **Tråvad:** Två utbyggnadsområden, i anslutning till befintlig verksamhet eller sydost om tätorten. Området öster om Tråvad delvis planlagt.
- **Jung:** Område (ca 12 ha) utmed E20. Marken nyttjas för jordbruk. Ombyggnation av korsningen vid Jungatorp förväntas öka områdets attraktivitet.
- **Emtunga:** Område (ca 10 ha) strax nordost om orten, jordbruksmark.

## 2.3 Jordbruksmark

Vara kommun är belägen på Västgötaslätten och är en tätortsnära landsbygdskommun. Kommunens totala areal är cirka 70 000 hektar och markanvändningen domineras av jordbruksmark och skogsområden (Vara kommun, 2025b). Kommunen har en betydande jordbruksareal om cirka 39 700 hektar, varav åkermark utgör cirka 38 500 hektar och betesmark cirka 1 200 hektar ( Jordbruksverket, 2024). Detta innebär att ungefär 57 % av kommunens yta används för jordbruk och motsvarande andel för skogsmark är cirka 30 % av ytan.

Vara kommun är belägen inom produktionsområde 3 – Götalands norra slättbygd, vilket enligt Jordbruksverkets statistik generellt indikerar god avkastning i jämförelse med andra regioner i Sverige (Jordbruksverket, 2024). Jordbruksmarken i Vara kommun kan därför generellt anses vara av god kvalitet. I Vara kommuns Planeringsstrategi 2022–2026 (Vara kommun, 2023) identifieras det nationella intresset av jordbruksmark kopplat till den nationella livsmedelsförsörjningen som en betydande utmaning, men också en möjlighet, vid planeringen av markanvändningen.

## 2.4 Riksintressen och skyddade områden

Vara kommun innefattar flera områden av nationellt intresse för natur- och kulturmiljövården, se Figur 1. För naturvården gäller detta delar av Lidan och Afsån samt Rösjömosse. Områden av riksintresse för kulturmiljövården utgörs av Karla-Tälanna (R 37), Larv (R 38), Levene äng (R 34), Long (R 35), Löjtnantsholm (R 36) och Valeberg (R 39).

Det finns fem naturreservat i kommunen, Levene äng, Löjtnantsholm, Ranahult, Rösjö mosse och Skallstadens domänreservat, samt fyra Natura 2000-områden, Levene äng, Ranahult, Skallstaden samt Rösjömosse och Mårbysjön. Vattenskyddsområden finns i form av Fåglavik (Käryd), Helås, Jung, Larv, Ryda Almesåsen, St. Levene och Vedum.

Väg E20, riksväg 47 (sträckan Falköping-Vara) och Älvsborgsbanan utgör riksintressen för kommunikationer, se Figur 1. En betydande del av Vara kommun berörs av riksintresset för totalförsvaret, specifikt med avseende på Såtenäs flottflygplats.

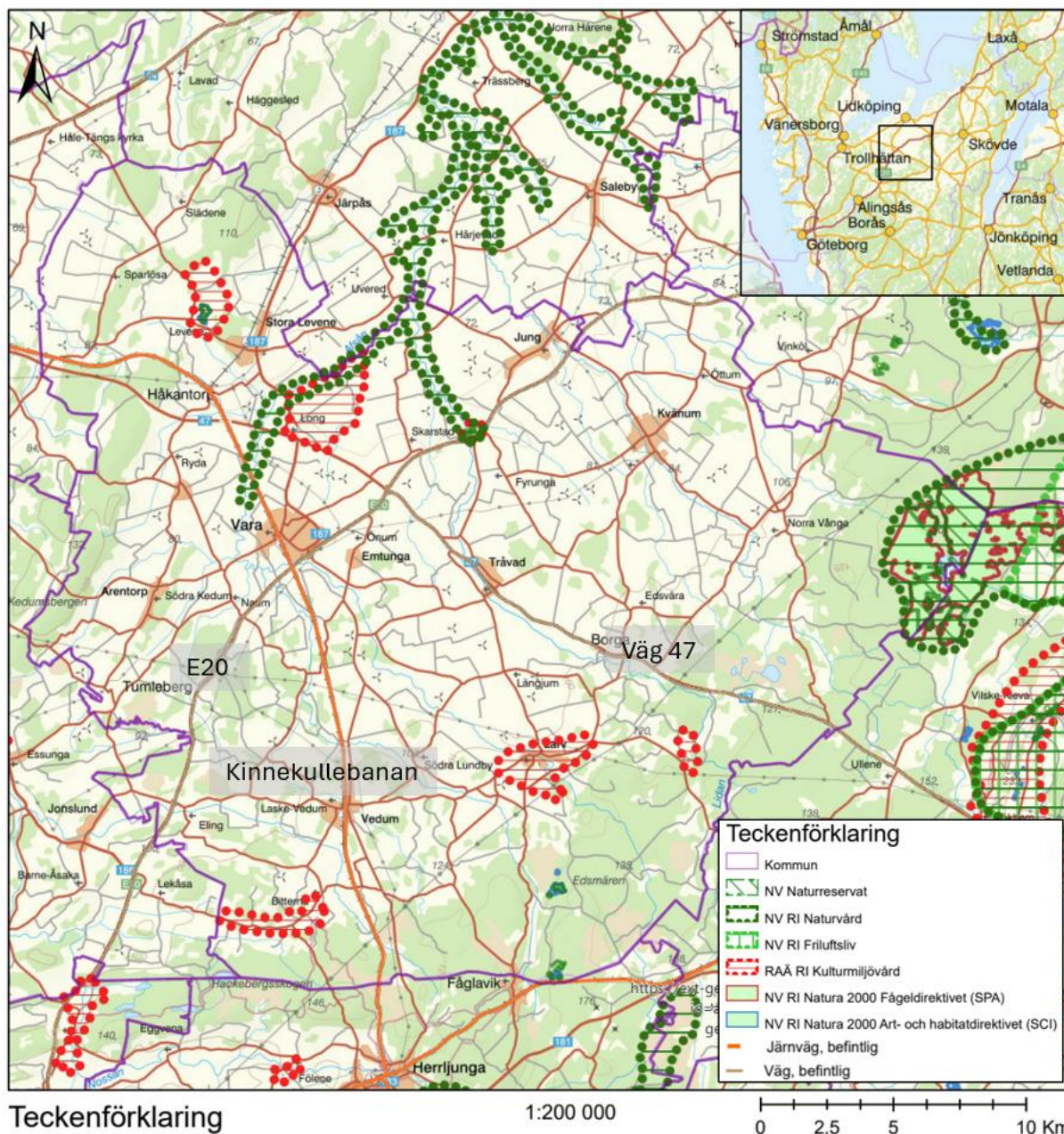
## 2.5 Infrastruktur

Vara tätort är strategiskt belägen i Västra Götalands län med god tillgänglighet till större arbetsmarknader och urbana funktioner. Restiden till Göteborg med bil är omkring en timme och till Trollhättan omkring 50 minuter, vilket ger tätorten nära koppling till en större regional marknad och viktiga logistikstråk.

Väg E20 och riksväg 47 är centrala transportleder för Vara kommun, Västra Götalandsregionen och Sverige som helhet. E20 utgör en viktig länk mellan storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm och har stor betydelse för såväl nationell som internationell person- och godstransport. Som del av det nationella stamvägnätet är E20 av strategisk betydelse för landets ekonomi.

Riksväg 47, som korsar kommunen i en ungefärlig sydostlig-nordvästlig riktning, är en viktig regional och interregional förbindelse mellan Oskarshamn och Trollhättan och spelar en betydande roll för transporterna mellan Sveriges öst- och västkust.

Älvsborgsbanan bidrar till goda transportmöjligheter och förbinder Västra stambanan, Norge/Vänerbanan, Kinnekullebanan samt Norra och Södra Bohusbanan. Kinnekullebanan, i sin tur, används primärt för persontrafik och möjliggör förbindelser mellan orter som Mariestad och Lidköping med Västra stambanan respektive Älvsborgsbanan.



Figur 1 Riksintressen enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken, naturreservat samt vägnät i Vara kommun (Länsstyrelsen Västra Götaland, u.d.).

## 2.6 Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken inom Vara kommun administreras av Västtrafik, som ansvarar för busstrafik, tågresor och kompletterande trafiklösningar i Västra Götalands län. Kommunen betjänas för närvarande av åtta busslinjer, vilka möjliggör pendling och resor både internt inom kommunen och till närliggande kommuner, med varierande turtäthet. Som komplement till ordinarie linjetrafik finns även anropsstyrd trafik tillgänglig. Sex av busslinjerna möjliggör resor mellan Vara och övriga tätorter inom kommunen.

Västtrafik opererar även tågtrafik under varumärket Västtågen på sträckorna Göteborg–Örebro och Uddevalla–Herrljunga–Borås. Resandeutbyte sker i Stora Levene, Håkantorps, Vara och Vedum.

## 3 Lokaliseringsalternativ

### 3.1 Identifiering och urval av lokaliseringsalternativ

I enlighet med det andra inledande steget av metodiken för alternativgenerering och utvärdering, som beskrivs i Tabell 1, identifierades lämpliga lokaliseringsalternativ inom kommunen.

Samtliga områden som i den gällande översiktsplanen pekats ut som utbyggnadsområden för verksamheter inkluderades, liksom befintliga verksamhetsområden med god tillgänglighet till E20 och närhet till serviceorter.

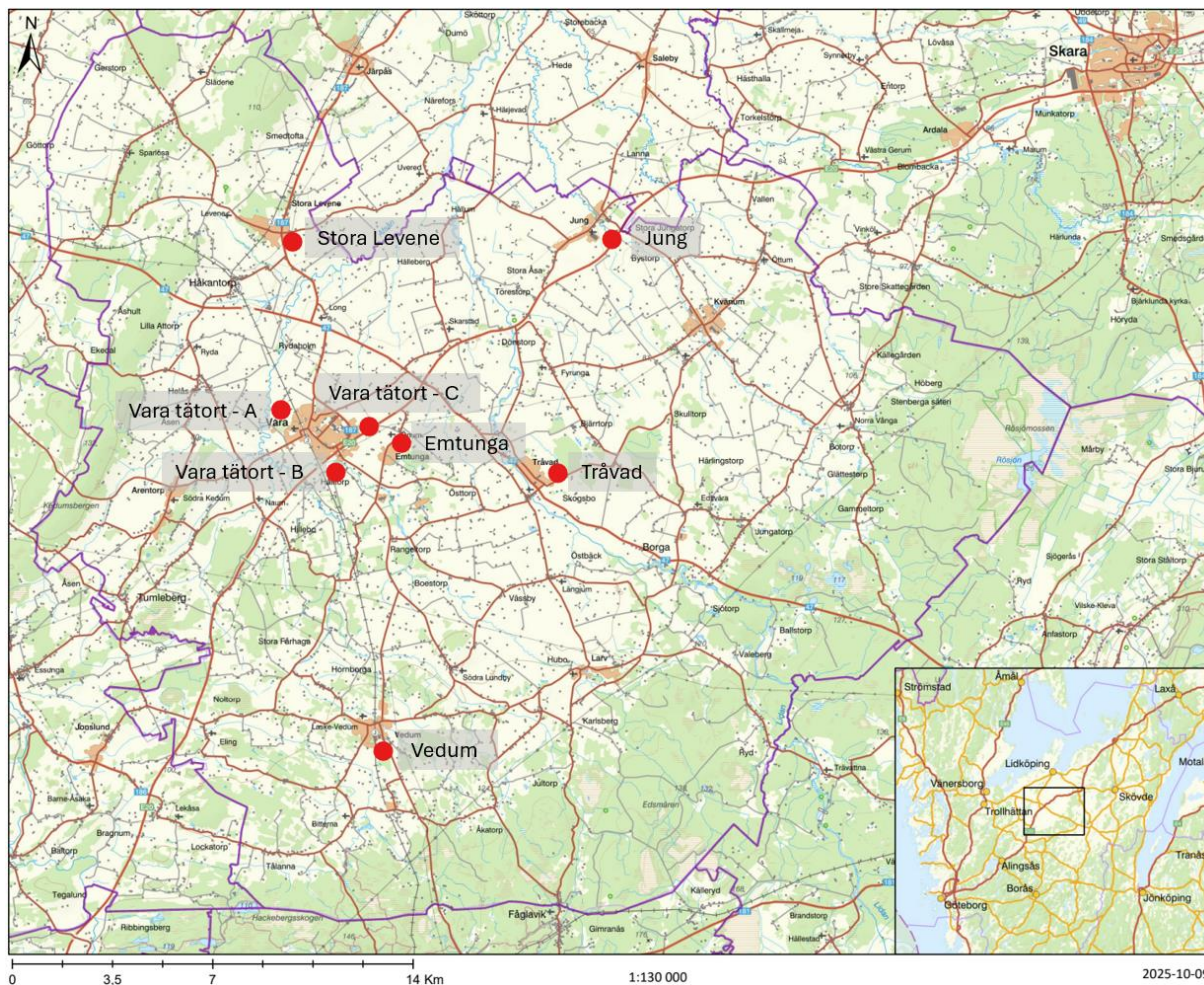
Utgångspunkten var kommunens översiktsplan, där utbyggnadsområden för verksamhetsutveckling har pekats ut i anslutning till tätorterna Vara, Vedum, Stora Levene, Arentorp, Tråvad, Jung och Emtunga (se avsnitt 2.2). Ingen av dessa utpekade ytor är dock tillräckligt stor för att tillgodose det identifierade behovet av ett större, sammanhängande verksamhetsområde om cirka 80 hektar.

Mark som i översiktsplanen pekats ut för verksamhetsutveckling i Arentorp berörs idag av ett planuppdrag för detaljplanering, i syfte att möjliggöra en vidareutveckling av befintlig intilliggande verksamhet. Då marken redan omfattas av en pågående planprocess för eventuellt ianspråktagande avgränsades den bort som ett rimligt lokaliseringsalternativ.

Därutöver identifierades befintliga verksamhetsområden med gynnsamt läge utifrån god tillgänglighet till vägnät, definierat som inom två kilometer från E20, samt närhet till bostäder och service, definierat som direkt anslutning till någon av de orter som i översiktsplanen är utpekade som serviceorter (Vara, Kvänum, Vedum och Stora Levene). Då endast Vara ligger inom två kilometer från E20 exkluderades befintliga verksamhetsområden i övriga orter. I anslutning till Vara tätort identifierades fyra befintliga verksamhetsområden, varav två ligger i direkt anslutning till det område som i den gällande översiktsplanen är utpekade som utbyggnadsområde för verksamheter. De två övriga områdena bedömdes ha en strategisk lokalisering i förhållande till tätorten och valdes därför ut som separata lokaliseringsalternativ för vidare prövning.

Denna process resulterade i att följande åtta alternativa lokaliseringar identifierades, se Figur 2.

- Emtunga
- Jung
- Stora Levene
- Tråvad
- Vara tätort – Alternativ A
- Vara tätort – Alternativ B
- Vara tätort – Alternativ C
- Vedum



Figur 2. Lokaliseringsalternativ för utvärdering. De röda cirkklarna visar ungefärlig placering för samtliga lokaliseringsalternativ.

För att tillmötesgå syftet med lokaliseringstudien – att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande verksamhetsområde med goda utvecklingsmöjligheter över tid – utformades därefter potentiella expansionsytor i anslutning till de utvalda befintliga och planerade verksamhetsområdena. De åtta lokaliseringalternativen har därefter utvärderats utifrån de bedömningsgrunder som anges i avsnitt 1.3.3.

## 3.2 Bedömning av lokaliseringsalternativ

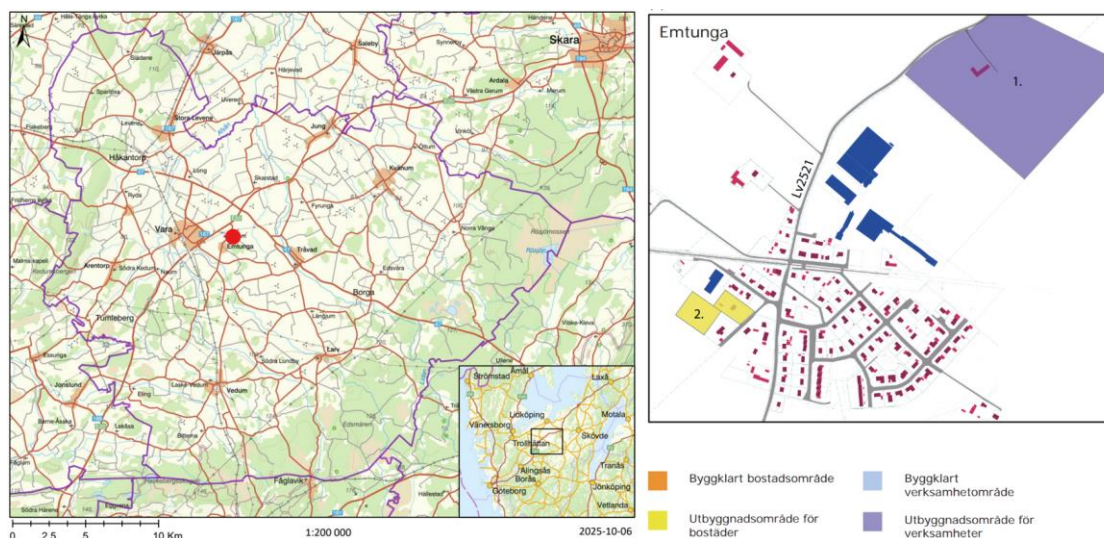
### 3.2.1 Emtunga

Emtunga ligger strax sydost om Vara tätort, med E20 som löper mellan orterna. Avståndet till motorvägen är cirka 3,5 kilometer söderut via Ekvägen och vidare längs Heljevedsvägen till trafikplats Vara, se Figur 3. Det aktuella området uppgår till cirka 130 hektar och utgör ett sammanhängande område. Terrängen är relativt flack och består av både jordbruksmark och skogsmark, där granskog dominerar. Den norra delen av alternativet omfattar ett mindre utbyggnadsområde för verksamheter som pekas ut i kommunens översiktsplan, se Figur 4, och omfattas delvis av gällande detaljplan för industriverksamhet.

Bedömningen av lokaliseringsalternativet Emtunga görs i Tabell 4.



Figur 3. Flygfoto över Emtunga. Rödmarkerat område utgör lokaliseringsalternativet.



Figur 4. Översiktskarta över placering av lokaliseringsalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för det aktuella området (till höger).

Tabell 4. Bedömning av lokaliseringsalternativ Emtunga.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Emtunga är en liten ort med cirka 200 invånare och begränsat serviceutbud. Området ligger i direkt anslutning till tätorten och endast cirka 3,5 kilometer från Vara bilvägen, där det finns ett brett utbud av service, handel och arbetskraft. Närheten till Vara bedöms vara positiv, eftersom detta kompenserar för Emtungas begränsade lokala service och befolkningsunderlag.	3
Anslutning till större vägnät	Området ligger cirka 3,5 kilometer från E20, som nås via Heljevedsvägen och trafikplats Vara. Avståndet bedöms vara tillräckligt kort för att ge god tillgänglighet till regionala transportleder, men något långt för att uppnå de mest gynnsamma logistikförutsättningarna. Eftersom området saknar direkt anslutning till en större väg är skyltläget begränsat, vilket minskar attraktiviteten ur logistiskt och kommersiellt perspektiv.	3
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och det finns möjlighet till anslutning av el, fjärrvärme, vatten, avlopp och fiber via befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Området har tillgång till bussförbindelser via Emtunga tätort. Turtätheten är låg, men närheten till Vara resecentrum, som kan nås med cykel, ger kompletterande möjligheter till kollektivtrafik.	3
Befintliga verksamhetsområden	Området ligger i anslutning till befintlig industriverksamhet i Emtunga, vilket främjar klusterbildning och samutnyttjande av infrastruktur.	4
Planförutsättningar	Delar av området är utpekade i gällande översiktsplan som utbyggnadsområde för verksamheter. Cirka 10 hektar omfattas dessutom av gällande detaljplan för industriverksamhet.	3
Kulturmiljö	Inom området finns tre registrerade lämningar enligt Riksantikvarieämbetet, bestående av fyndsamling, fyndplats och boplatslämning övrig. Norr om området ligger Önums kyrkby, som omfattas av områdesbestämmelser och utgör en kulturhistoriskt värdefull miljö, men den fysiska separationen mellan platserna bedöms begränsa påverkan.	3
Naturmiljö och skyddade områden	Området omfattar ett naturminne och ett större sammanhängande skogsparti som används för rekreation av närboende samt boende i Vara tätort, dit det finns gång- och cykelförbindelse. Diken, stenmurar och andra element med biotopskydd kan förekomma i jordbruksmarken. Ingen del omfattas av riksintresse eller andra skydd.	3

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Risker och säkerhet	Inga kända förorenade områden finns enligt EBH-stödet. Området ligger inte i anslutning till transportleder för farligt gods, men inom generellt skredbenäget område i finkornig jordart.	4
Omgivningspåverkan	Områdets västra del ligger cirka 60 meter från den samlade bostadsbebyggelsen i Emtunga och omfattar även flera gårdar inom och i direkt anslutning till området. Det innebär risk för negativ påverkan på boendemiljöer genom buller, ljus och ökad trafik.	2
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Området omfattar ingen yt- eller grundvattenförekomst och ligger inte inom något vattenskyddsområde. Avvattning sker mot Afsån, som har måttlig ekologisk status på grund av vandringshinder och övergödning. Påverkan på vattenresurser bedöms som begränsad.	4
Hushållning med mark- och naturresurser	Området omfattar cirka 130 hektar, varav ungefär 66 hektar utgör brukningsvärd jordbruksmark och 55 hektar skogsmark. En exploatering skulle innebära att cirka 50 procent av området tas ur jordbruksproduktion.	2
Sammanställning		39



Tabell 5. Bedömning av lokaliseringsalternativ Jung.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Jung är en mindre ort med omkring 200 invånare och begränsat serviceutbud. Endast en mindre del av området gränsar mot tätorten, medan huvuddelen ligger i öppet jordbrukslandskap. Service och handel finns främst i Vara, cirka åtta kilometer österut, vilket ger rimliga pendlingsavstånd och tillgång till ett större serviceutbud.	3
Anslutning till större vägnät	Området ligger i direkt anslutning till E20 och trafikplats Jung, vilket ger mycket god tillgänglighet till regionala och nationella transportleder. Skyttläget bedöms som fördelaktigt tack vare exponering mot E20.	5
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och det finns möjlighet till anslutning av el, fjärrvärme, vatten, avlopp och fiber via befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Jung har busshållplats med förbindelser mot Vara och Lidköping. Turtätheten är begränsad och någon tågstation finns inte på orten.	3
Befintliga verksamhetsområden	Området ligger i direkt anslutning till befintliga verksamhetslokaler, främst lagerverksamhet. Närheten skapar goda förutsättningar för synergieffekter, samutnyttjande av infrastruktur och en utvidgning av befintlig verksamhetsstruktur.	3
Planförutsättningar	Enligt gällande översiktsplan finns inom området ett utpekad utbyggnadsområde för verksamheter, cirka tolv hektar stort. Marken omfattas inte av någon gällande detaljplan.	3
Kulturmiljö	Fyra fyndplatser för fornlämningar finns registrerade inom området. Jungån pekas dessutom ut som kulturhistoriskt värdefull, vilket innebär att exploatering kan påverka kulturmiljövärdena.	2
Naturmiljö och skyddade områden	Området omfattas inte av riksintressen eller skyddade områden. Jungån och dess närmiljö har ekologiska värden kopplade till vattendragets struktur och det omgivande jordbrukslandskapet. Några kända rekreationsområden finns inte. Element som omfattas av generellt biotopskydd kopplade till jordbruksmark, såsom diken och stenmurar, kan förekomma.	4
Risker och säkerhet	Den direkta närheten till E20 innebär en förhöjd risk kopplad till transporter av farligt gods. Inga kända föroreningar finns enligt EBH-stödet. Området är beläget inom generellt täckningsområde för skred i finkornig jordart.	3

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Omgivningspåverkan	Two farms are located entirely within the area and four more are located in direct connection. A smaller part of the western tip borders the Jung residential area. Establishment is considered to be able to carry the impact on neighbors in the form of noise, light and increased traffic.	3
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Jungån flows through the northern part of the area and has a moderate ecological status. The western part overlaps in addition with the groundwater occurrence Salebyåsen-Åsa and the water protection area Jung.	2
Hushållning med mark- och naturresurser	The area consists of approximately 90% of agricultural land. An establishment would entail a comprehensive loss of productive arable land, which is considered negative from a conservation perspective.	1
Sammanställning		37

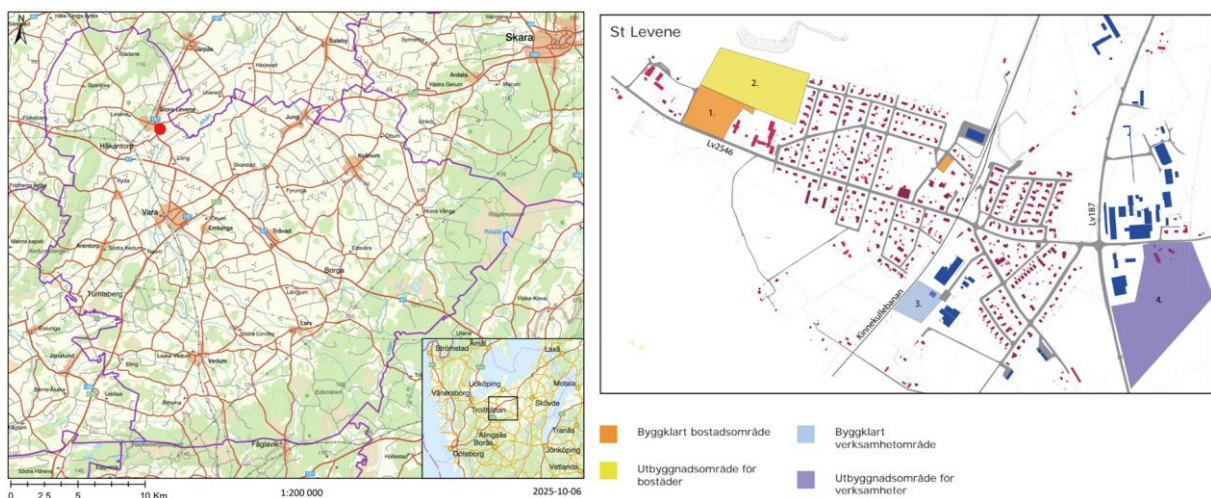
### 3.2.3 Stora Levene

Stora Levene ligger cirka 7,5 kilometer norr om Vara tätort, med ungefär samma avstånd till E20 se Figur 8. Området är beläget i direkt anslutning till tätorten och omfattar cirka 88 hektar sammanhållen yta, se Figur 7. Det används i dag för jordbruksändamål. I den nordvästra delen av alternativet finns ett cirka nio hektar stort område som i den gällande översiktsplanen är utpekad som utbyggnadsområde för verksamheter, men som ännu inte är detaljplanelagt.

Bedömningen av lokaliseringsalternativet Stora Levene görs i Tabell 6.



Figur 7. Flygfoto över Stora Levene. Rödmarkerat område utgör lokaliseringsalternativet.



Figur 8. Översiktskarta över placering av lokaliseringsalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för det aktuella området (till höger).

Tabell 6. Bedömning av lokaliseringsalternativ Stora Levene.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Området ligger i direkt anslutning till Stora Levene tätort, vilket ger närhet till bostäder och lokal arbetskraft. Orten är dock liten och har ett begränsat serviceutbud. Närheten till Vara, cirka 7,5 kilometer söderut, ger tillgång till ett bredare utbud av service, handel och arbetskraft.	3
Anslutning till större vägnät	Avståndet till E20 är 7,5 kilometer, vilket bedöms som långt i förhållande till önskvärda logistikförutsättningar. Området har tillgång till lokalt vägnät som ansluter mot större transportleder. Eftersom skyltläge mot huvudväg saknas är läget mindre gynnsamt ur kommersiellt perspektiv.	2
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och det finns möjlighet till anslutning av el, fjärrvärme, vatten, avlopp och fiber via befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Stora Levene har både en järnvägsstation längs Kinnekullebanan och busstrafik, vilket ger goda förutsättningar för kollektivtrafik.	4
Befintliga verksamhetsområden	Området ligger i anslutning till befintliga verksamheter både söder och norr om Skaravägen, vilket ger möjlighet till synergieffekter och samordning av infrastruktur.	4
Planförutsättningar	Den nordvästra delen av området är i den gällande översiktsplanen utpekad som utbyggnadsområde för verksamheter, men omfattas inte av detaljplan.	3
Kulturmiljö	Inga registrerade fornlämningar eller kulturhistoriska miljöer finns inom området.	5
Naturmiljö och skyddade områden	Området omfattas inte av några riksintressen eller andra skyddade områden. En våtmark med strandskydd ligger strax söder om området, men påverkan bedöms begränsad. Ingen särskild rekreationsanvändning har identifierats. Element som omfattas av generellt biotopskydd kopplade till jordbruksmark, såsom diken och stenmurar, kan förekomma.	3
Risker och säkerhet	Området ligger inte i anslutning till transportleder för farligt gods. Inga kända föroreningar finns enligt EBH-stödet. Området omfattas av SGI:s generella täckningsområde för skred i finkornig jordart.	5
Omgivningspåverkan	Området gränsar till befintlig industriverksamhet. Påverkan bedöms främst uppstå för fem gårdar i direkt anslutning till området samt tre gårdar som ligger inom dess gräns. Samlad bebyggelse i tätortens östra del	2

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
	ligger cirka etthundrasextio meter bort, vilket innebär viss risk för buller och andra störningar.	
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Den norra delen av området omfattas av grundvattenförekomsten Stora Levene och vattenskyddsområdet med samma namn. Sydväst om området finns ytvattenförekomsten Afsån.	2
Hushållning med mark- och naturresurser	Området består nästan uteslutande av jordbruksmark. En exploatering skulle innebära ianspråktagande av cirka åttiofem hektar, vilket motsvarar omkring 97 % av området. Det medför ett omfattande intrång i brukningsvärd jordbruksmark.	1
Sammanställning		39

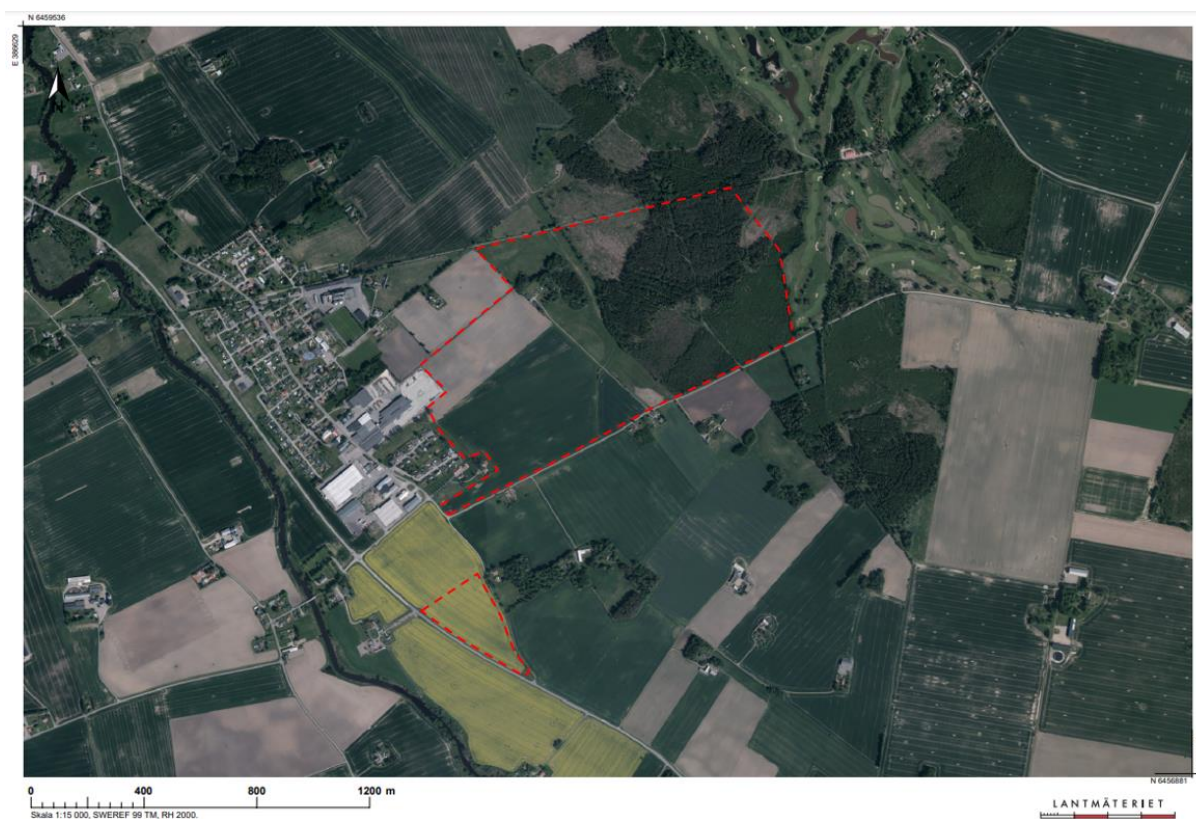
### 3.2.4 Tråvad

Tråvad ligger cirka åtta kilometer sydost om Vara tätort och fem kilometer från E20 vid trafikplats Åsen. Riksväg 47 passerar direkt norr om tätorten och utgör en viktig regional förbindelse mot bland annat Falköping och Skaraborg Logistic Center (SLC).

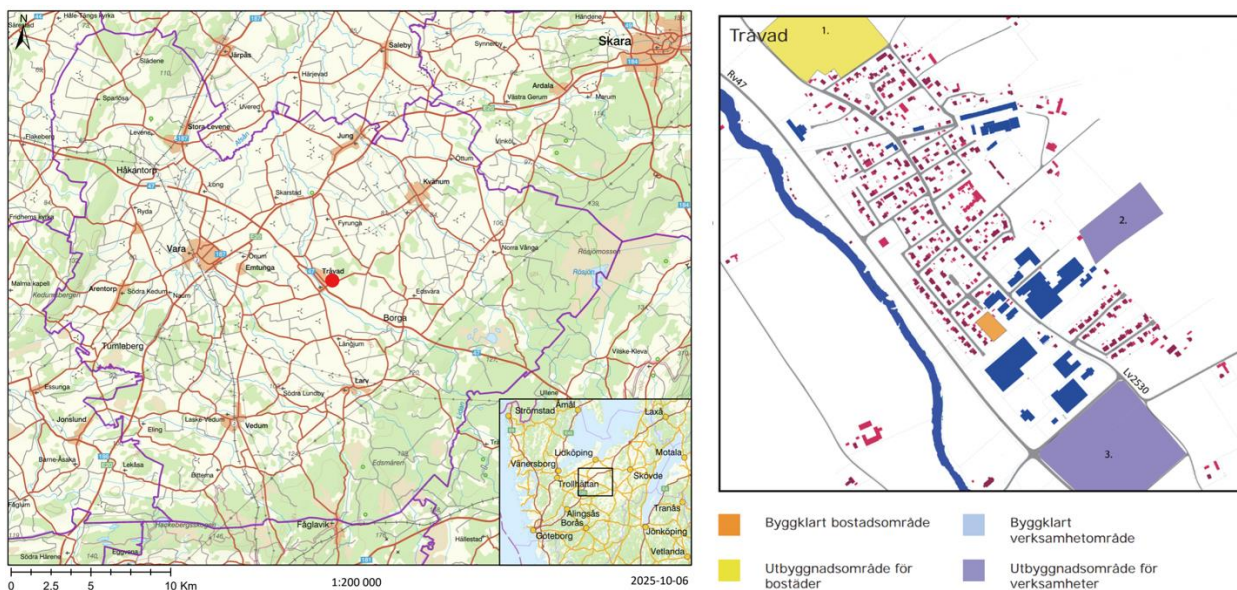
Det studerade området omfattar cirka 88 hektar, se Figur 9. Det är uppdelat i två delområden där ett ligger i direkt anslutning till väg 47 strax söder om Tråvad och ett ligger öster om tätorten. Området intill väg 47 omfattar cirka 5 hektar och området öster om Tråvad tätort omfattar omkring 83 hektar. Marken består huvudsakligen av jordbruksmark med inslag av skogspartier i väster. En mindre del av området är utpekad i gällande översiktsplan som utbyggnadsområde för verksamheter, och angränsande mark är detaljplanelagd för verksamhetsändamål, se Figur 10.

I anslutning till området planerar Trafikverket en ombyggnad av korsningen vid riksväg 47, där den nuvarande fyrvägs-korsningen ersätts av en förskjuten trevägs-korsning. Åtgärden bedöms kunna förbättra trafiksäkerheten och tillgängligheten till området.

Bedömningen av lokaliseringalternativet Tråvad görs i Tabell 7.



Figur 9. Flygfoto över Tråvad. Rödmarkerade områden utgör lokaliseringalternativet (ovan).



Figur 10. Översigtskarta över placering av lokaliseringalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för det aktuella området (till höger).

Tabell 7. Bedömning av lokaliseringalternativ Tråvad.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Området ligger i direkt anslutning till Tråvad tätort, där den östra delen gränsar till befintlig bostadsbebyggelse. Det innebär god tillgänglighet till service som skola, förskola och livsmedelsbutik, men ortens begränsade storlek (ca 350 invånare) ger låg arbetskraftsbas och små synergieffekter. Vara tätort ligger åtta kilometer bort, vilket ger viss men inte tät integration.	2
Anslutning till större vägnät	Riksväg 47 passerar direkt norr om tätorten och ger god regional tillgänglighet mellan E20, Falköping och västkusten. Avståndet till E20 är cirka fem kilometer, vilket ger bra logistiska förutsättningar, men begränsat skyltläge mot motorvägen. Planerad ombyggnad av korsningen vid riksväg 47 bedöms förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet.	3
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i anslutning till Tråvad tätort med möjlighet till påkoppling av el, vatten, fjärrvärme, fiber och avlopp via befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Busstrafik finns längs riksväg 47 med hållplats nära tätorten, men turtätheten är låg och orten saknar tågförbindelse. Närmaste större kollektivtrafikknutpunkt finns i Vara tätort, åtta kilometer bort.	2

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Befintliga verksamhetsområden	Området gränsar till befintlig industriverksamhet i Tråvad, vilket ger viss möjlighet till samutnyttjande av infrastruktur och en samordnad utveckling.	4
Planförutsättningar	En mindre del av området är utpekad i gällande översiktsplan som utbyggnadsområde för verksamheter och är delvis detaljplanelagt. Större delen saknar planstöd.	3
Kulturmiljö	En registrerad fornlämning i form av gränsmärke finns inom området, men inga riksintressen för kulturmiljö berörs.	4
Naturmiljö och skyddade områden	Flera åkerholmar, som troligen omfattas av generellt biotopskydd, finns inom området. Diken, stenmurar och andra element med biotopskydd kan förekomma i jordbruksmarken. Inga andra skyddade naturmiljöer.	3
Risker och säkerhet	Inga kända förorenade områden finns enligt EBH-stödet. Området ligger utanför transportleder för farligt gods, men inom generellt skredbenäget område i finkornig jordart.	4
Omgivningspåverkan	En gårdsanläggning berörs direkt av lokaliseringen. Närheten till bostäder i östra delen kan medföra buller- och trafikpåverkan från transporter.	3
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Ytvattenförekomsten Lidan, med måttlig ekologisk status, rinner norr om området på andra sidan riksväg 47. Även grundvattenförekomsten Tråvad berörs.	4
Hushållning med mark- och naturresurser	Cirka 60 % av området utgörs av brukningsvärd jordbruksmark, resten främst skog. En exploatering skulle innebära ett påtagligt intrång i jordbruksmark och en irreversibel förändring av markanvändningen.	2
Sammanställning		39

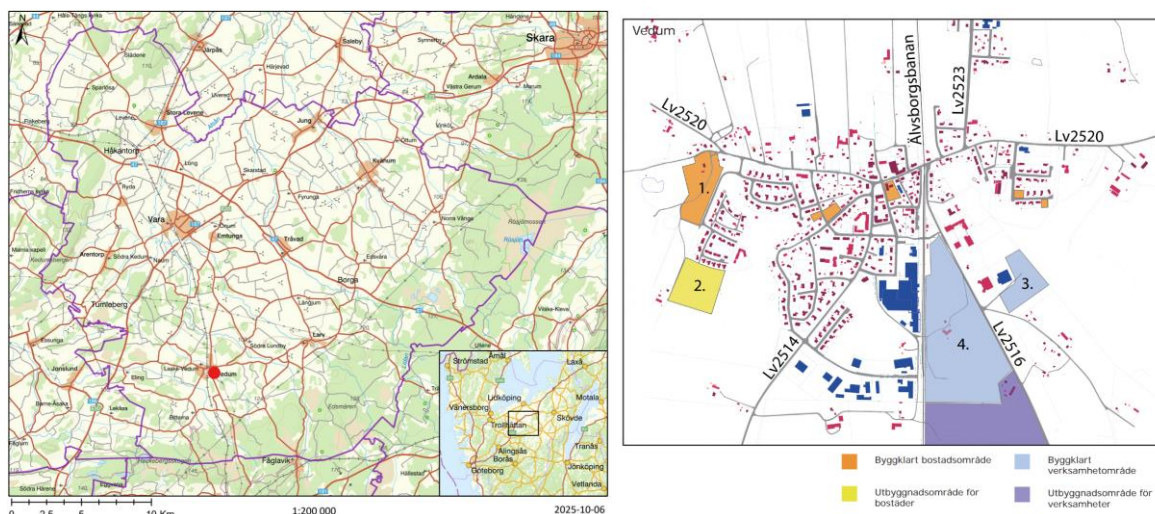
### 3.2.5 Vedum

Lokaliseringsalternativet i Vedum är beläget i den södra delen av tätorten, cirka tio kilometer söder om Vara tätort och omkring sju kilometer från E20. Området omfattar tre deltytor med en sammanlagd areal om cirka 100 hektar, se Figur 11. Marken består huvudsakligen av jordbruksmark med inslag av mindre skogspartier och gårdar. Järnvägen går igenom området. Delar av området är utpekad för verksamhetsändamål i gällande översiktsplan, medan övriga delar utgörs icke-planlagd jordbruksmark, se Figur 12.

Bedömningen av lokaliseringsalternativet Vedum görs i Tabell 8.



Figur 11. Flygfoto över Vedum. Rödmarkerat område utgör lokaliseringsalternativet.



Figur 12. Översiktskarta över placering av lokaliseringsalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för Vedum (till höger).

Tabell 8. Bedömning av lokaliseringsalternativ Vedum.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Områdets direkta anslutning till Vedum ger närhet till bostäder, skola, handel och vård. Vedum erbjuder grundläggande service, men saknar större funktioner som finns i Vara på tolv kilometers avstånd. Det regionala serviceutbudet är därmed något avlägset.	3
Anslutning till större vägnät	Med sju kilometer till E20 erbjuds en acceptabel, men inte optimal anslutning till det regionala vägnätet. Tillfart sker via länsväg 2520 med begränsad kapacitet för tung trafik. Läget längs järnvägen skapar viss transportstrategisk potential, men avsaknad av direktkontakt med större väg begränsar skyltläge och logistik.	2
Tekniska försörjningssystem	Anslutning till el, värme, vatten och avlopp är möjlig. Vedum är anslutet till kommunalt VA-nät, och området ligger inom rimligt avstånd från befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Vedum trafikeras av Älvsborgsbanan och bussar mot Vara och Skara, vilket ger god tillgång till kollektivtrafik. Läget nära tätorten gynnar tillgänglighet och hållbarhet.	4
Befintliga verksamhetsområden	Området gränsar direkt till befintliga verksamheter i Vedums östra del, vilket möjliggör synergier och samutnyttjande av infrastruktur.	4
Planförutsättningar	Delar av området är utpekade som verksamhetsområde i gällande översiktsplan. Majoriteten omfattas dock inte av vare sig översikts-, fördjupade översikts- eller detaljplaner.	3
Kulturmiljö	Inom området finns en registrerad begravningsplats med potentiell fornlämning. Området ligger inte inom något riksintresse för kulturmiljö.	4
Naturmiljö och skyddade områden	Flera åkerholmar, som troligen omfattas av generellt biotopskydd, finns inom området. Inga andra skyddade naturmiljöer.	3
Risker och säkerhet	Älvsborgsbanan utgör en potentiell riskkälla för olyckor med farligt gods. Området ligger inom område med generellt hög skredrisk och delvis inom lutningszoner. Inga förorenade områden är registrerade.	4
Omgivningspåverkan	Etablering inom området skulle påverka cirka sju gårdsanläggningar och därmed fastigheter inom jordbruk. Närmsta samlade bebyggelse ligger endast 100 meter norr om det östra delområdet. Transporter till och från området via lokalt vägnät kan påverka buller.	3
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Området gränsar direkt till Vedum grundvattenförekomst och ligger inom vattenskyddsområde, vilket skapar risker för	1

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
	dricksvattenresurser vid markarbeten. Viskebäcken rinner genom området och har måttlig ekologisk status.	
Hushållning med mark- och naturresurser	Området består till cirka 80 procent av brukningsvärd jordbruksmark. Exploatering skulle därmed innebära ett betydande och irreversibelt intrång i jordbruksmark, trots närheten till befintlig bebyggelse och verksamheter.	2
Sammanställning		38

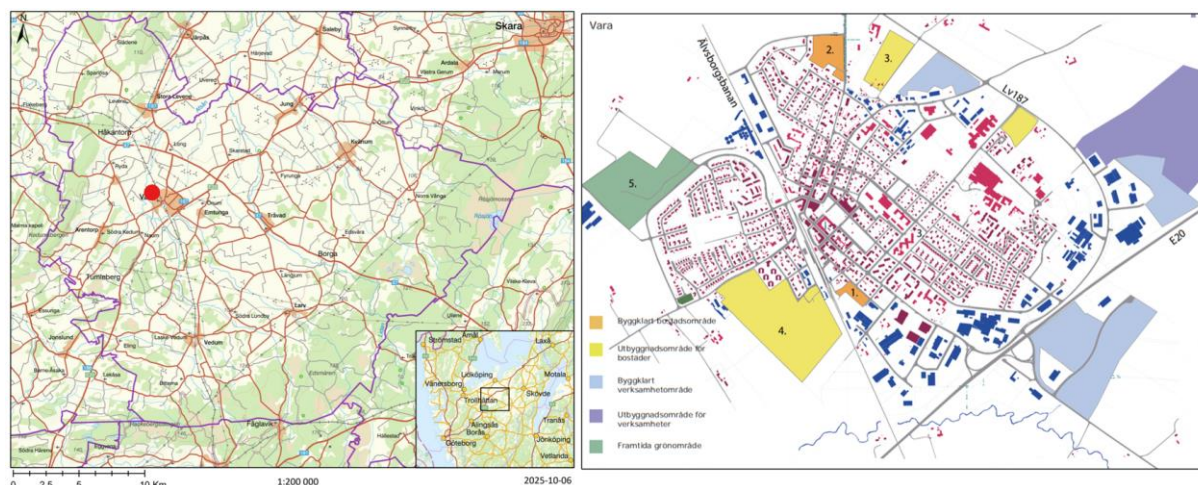
### 3.2.6 Vara tätort - Alternativ A

Alternativ A är lokaliserat i den nordvästra delen av Vara tätort och omfattar cirka 80 hektar sammanhållen yta, se Figur 13. Området avgränsas i söder av friluftsområdet Skogskullespåret och ett befintligt verksamhetsområde, i öster av järnvägen och i väster av Afsån. Områdets norra delar omfattas av riksintresse för naturvård (Lidans ravinsystem). Området används i dag huvudsakligen för jordbruksändamål.

Bedömningen av lokaliseringsalternativet Vara tätort – Alternativ A görs i Tabell 9.



Figur 13. Flygfoto över Vara tätort, röd markering visar lokaliseringen av alternativ A.



Figur 14. Översigtskarta över placering av lokaliseringsalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för det aktuella området (till höger).

Tabell 9. Bedömning av lokaliseringsalternativ Vara tätort – Alternativ A.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Området ligger i direkt anslutning till Vara tätort, vilket innebär mycket god närhet till både bostäder och service. Det centrala läget stärker kopplingen mellan arbetsplatser och bostadsområden, vilket gynnar hållbara resmönster och minskar pendlingsavstånd.	5
Anslutning till större vägnät	Det finns i dag ingen naturlig transportväg till området, eftersom genomfart genom centrala tätorten inte bedöms som ett realistiskt alternativ. En möjlig lösning är att anlägga en passage under eller över järnvägen i nordostlig riktning för att ansluta till väg 187 och vidare längs Östra Ringleden mot E20 vid trafikplats Vara. Skyltläget mot större väg är begränsat, vilket minskar områdets attraktivitet för verksamheter med externt kundflöde.	3
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och det finns möjlighet till anslutning av el, fjärrvärme, vatten, avlopp och fiber via befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Närheten till Vara station ger mycket god tillgång till både tåg- och busstrafik. Området bedöms ha utmärkta förutsättningar för kollektivtrafikförsörjning, både för pendlare och lokaltrafik.	5
Befintliga verksamhetsområden	Öster om området finns ett mindre verksamhetsområde, men ingen större sammanhängande industriell bebyggelse. Möjligheterna till samordning med befintliga verksamheter bedöms som begränsade.	3
Planförutsättningar	Området är inte utpekad som utbyggnadsområde för verksamheter i den gällande översiktsplanen och omfattas inte av detaljplan.	1
Kulturmiljö	Inom området finns tre registrerade kulturhistoriska lämningar: en skärvstenshöj och två boplatslämningar, varav en med tillhörande fyndplats. Miljön längs Afsån är klassad som kulturhistoriskt värdefull.	2
Naturmiljö och skyddade områden	Området omfattas av riksintresse för naturvård (Lidans ravinsystem) och ligger i direkt anslutning till Afsån. Riksintresset Lidans ravinsystem kännetecknas av en ådal med meandrande vattendrag och ravinslutningar med öppna, hävdade marker. Längs Afsån gäller strandskydd på 100 meter. Förekomst av biotopskyddade element kopplade till jordbrukslandskap, såsom diken och stenmurar, kan inte uteslutas. I söder gränsar området till	2

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
	friluftsområdet Skogskullespåret, som används för rekreation av boende i tätorten.	
Risker och säkerhet	Området omfattas av SGI:s generella täckningsområde för skred i finkornig jordart, och strandnära delar längs Afsån är lutningskänsliga. Inom området finns två potentiellt förorenade objekt, en industrideponi (riskklass 2) och en avfallsdeponi (riskklass 3).	3
Omgivningspåverkan	Fyra gårdar ligger inom området. Närheten till bostadsområdet Kullen och friluftsområdet Skogskullespåret innebär risk för buller, ljus och trafikpåverkan vid exploatering.	2
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Ytvattenförekomsten Afsån–Ulvered till Vara löper längs områdets västra sida och omfattas av strandskydd på 100 meter. Grundvattenförekomsten Vara ligger cirka 500 meter öster om området.	2
Hushållning med mark- och naturresurser	Området utgörs huvudsakligen av brukningsvärd jordbruksmark, med undantag för den smala kantzonen längs Afsån samt vägar och gårdar. En exploatering skulle innebära ianspråktagande av cirka 72 hektar, motsvarande omkring 90 % av området. En anslutning till väg 187 innebär ytterligare fragmentering av jordbruksmark.	1
Sammanställning		34

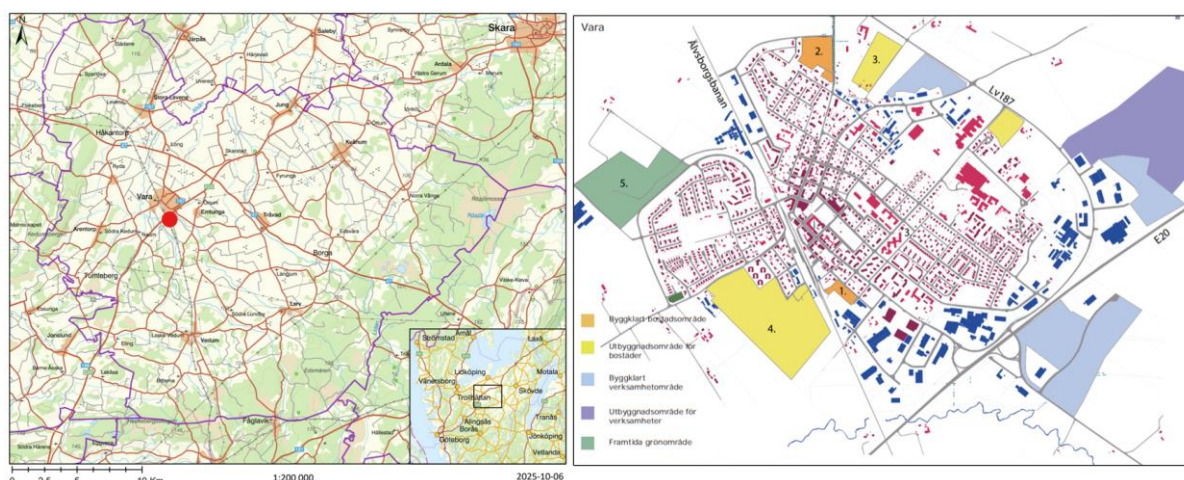
### 3.2.7 Vara tätort - Alternativ B

Alternativ B omfattar cirka 130 hektar och är beläget i den sydöstra delen av Vara tätort, något avskilt från den befintliga bebyggelsen, se Figur 15. Den norra delen av området gränsar till ett större sammanhängande verksamhetsområde. Järnvägen och E20 ligger i direkt anslutning norr respektive väster om området. I öster delar Afsån området i två delar. Inom området finns cirka tio gårdar och bostadshus. Markanvändningen utgörs huvudsakligen av jordbruksmark med ett mindre skogsparti på cirka 1,5 hektar i den södra delen.

Bedömningen av lokaliseringsalternativet Vara tätort – Alternativ B görs i Tabell 10.



Figur 15. Flygfoto över Vara tätort, röd markering visar lokaliseringen av alternativ C.



Figur 16. Översiktskarta över placering av lokaliseringsalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för det aktuella området (till höger).

Tabell 10. Bedömning av lokaliseringsalternativ Vara tätort – Alternativ B.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Området ligger i tätortens utkant med god tillgång till bostäder, service och arbetskraft i Vara. Lokaliseringen bedöms som strategisk i förhållande till tätorten och dess funktioner.	5
Anslutning till större vägnät	Området har mycket god tillgång till transportinfrastruktur med direkt anslutning till trafikplats Vara på E20. Vägen är utpekad som riksintresse för kommunikationer och utgör en viktig led för regionala och nationella transporter, inklusive farligt gods. I det sydvästra hörnet finns en befintlig plankorsning mellan väg och järnväg. Vidare analys krävs för att bedöma behovet av förstärkning eller ny över- eller underfart. En eller flera överfarter över Afsån bedöms också nödvändiga. Skyltläget mot E20 är mycket gott, vilket gör området attraktivt för verksamheter med behov av synlighet och lättillgänglighet.	4
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och det finns möjlighet till anslutning av el, fjärrvärme, vatten, avlopp och fiber via befintlig infrastruktur.	5
Kollektivtrafik	Närheten till Vara station med tåg- och busstrafik ger goda förutsättningar för kollektivtrafikförsörjning. Lokaliseringen möjliggör ett hållbart pendlingsmönster för framtida arbetstagare.	5
Befintliga verksamhetsområden	Den norra delen av området gränsar till ett större område med befintliga verksamheter, vilket skapar ett naturligt samband för vidare industriell utveckling och effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur.	4
Planförutsättningar	Området är inte utpekad som utbyggnadsområde för verksamheter i den gällande översiktsplanen och omfattas inte av detaljplan.	1
Kulturmiljö	I norra delen finns en registrerad fornlämning i form av en kolerakyrkogård med tillhörande minnesmärke. Miljön längs Afsån är klassad som kulturhistoriskt värdefull, vilket innebär att hänsyn behöver tas till landskapsbild och historiska strukturer.	3
Naturmiljö och skyddade områden	Området ligger i direkt anslutning till den östra grenen av Afsån. Strandskydd gäller inte inom området, men påverkan på strandzon och vegetation kan inte uteslutas. Inom området förekommer även småvatten och alléer som bedöms omfattas av generellt biotopskydd.	3
Risker och säkerhet	Området ligger nära järnväg och E20, vilket innebär viss risk för olyckor med farligt gods. Två potentiellt	2

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
	förorenade områden är registrerade inom området, en industrideponi (riskklass 2) och en avfallsdeponi (riskklass 3). Området ligger inom generellt täckningsområde för skred i finkornig jordart, och mark längs Afsån ingår i aktsamhetszon för lutningsstabilitet.	
Omgivningspåverkan	Inom området finns cirka tio gårdar och bostadshus som kan påverkas direkt av en exploatering. Området är dock väl avskärmat från den samlade bebyggelsen i Vara tätort. Etablering bedöms kunna medföra påverkan på närboende i form av buller, ljus och ökad trafik.	2
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Ytvattenförekomsten Afsån - östra grenen löper genom området och kan påverkas vid exploatering. Grundvattenförekomsten Vara ligger cirka 500 meter väster om området.	2
Hushållning med mark- och naturresurser	Området består nästan helt av brukningsvärd jordbruksmark. En exploatering skulle innebära att cirka 125 hektar tas ur produktion, motsvarande omkring 96 % av området.	1
Sammanställning		37

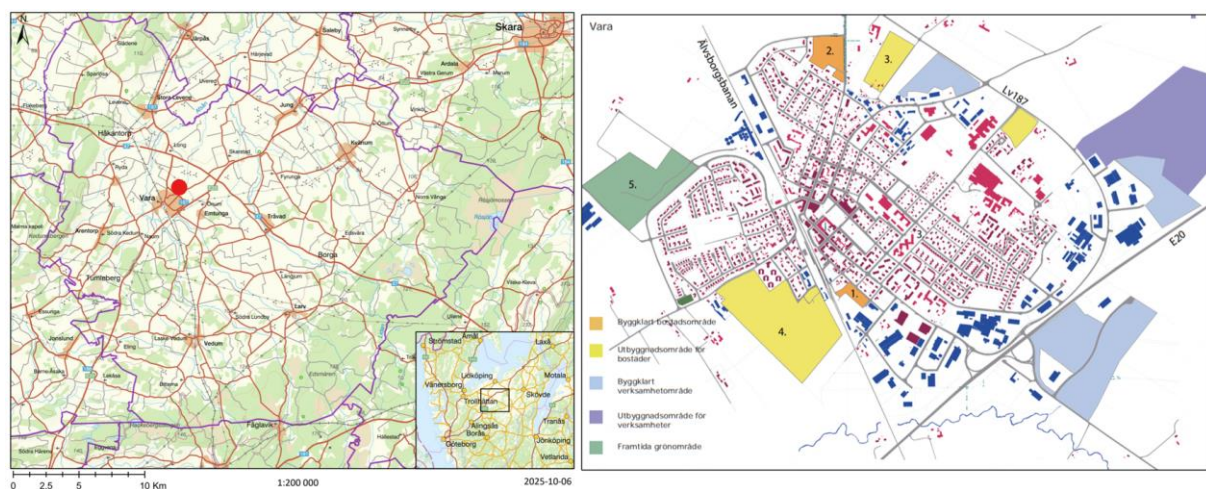
### 3.2.8 Vara tätort - Alternativ C

Alternativ C omfattar cirka 120 hektar och är beläget i anslutning till den nordöstra delen av Vara tätort, se Figur 17. Området gränsar i söder till tätorten och väg 187 (Östra Ringleden), i väster mot väg 2551, och i norr mot jordbruksmark. Direkt sydost om området finns jordbruksmark med fyra gårdsanläggningar. E20 löper genom områdets östra del, vilket ger mycket god regional tillgänglighet och ett strategiskt skyltläge mot den mest trafikerade transportleden i kommunen.

Bedömningen av lokaliseringsalternativet Vara tätort – Alternativ C görs i Tabell 11.



Figur 17. Flygfoto över nordöstra Vara tätort. Rödmarkerat område utgör lokaliseringsalternativet.



Figur 18. Översiktskarta över placering av lokaliseringsalternativ (till vänster). Gällande översiktsplan för det aktuella området (till höger).

Tabell 11. Bedömning av lokaliseringsalternativ Vara tätort – Alternativ C.

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Närhet till bostäder och service	Området ligger i direkt anslutning till Vara tätort med tillgång till service, handel och arbetskraft. Lokaliseringen möjliggör ett hållbart pendlingsavstånd och underlättar kombinationen mellan arbete och vardagsliv.	5
Anslutning till större vägnät	Området har mycket god tillgång till transportinfrastruktur genom E20 som löper genom området. Vägen är utpekad som riksintresse för kommunikationer och utgör en huvudled för både regionala och nationella godstransporter. Väg 47 ligger cirka två kilometer norrut och Östra Ringleden ansluter direkt i söder. Skyltläget mot E20 är mycket gott, vilket stärker områdets attraktivitet för verksamheter.	5
Tekniska försörjningssystem	Området ligger i direkt anslutning till tätorten, vilket innebär att anslutning till kommunalt vatten, avlopp, el, fjärrvärme och fiber kan ske.	5
Kollektivtrafik	Närheten till Vara station med tåg- och busstrafik ger goda förutsättningar för kollektivtrafikförsörjning. Lokaliseringen möjliggör ett hållbart pendlingsmönster för framtida arbetstagare.	5
Befintliga verksamhetsområden	Området gränsar till Torsgårdens och Heljeveds industriområden i söder, vilket innebär direkt närhet till befintlig industrimark och etablerad infrastruktur. Lokaliseringen bedöms främja klusterbildning och skapa förutsättningar för samordnad logistik och teknisk försörjning.	5
Planförutsättningar	Cirka 29 hektar i områdets centrala delar, direkt norr om Torsgårdens industriområde, är i den gällande översiktsplanen utpekad som utbyggnadsområde för verksamheter. Den södra delen av delområdet som är utpekad i översiktsplanen området är även detaljplanelagt för verksamheter. Ytterligare cirka 26 hektar är utpekade som verksamhetsområde i den fördjupade översiktsplanen för Vara, vilket främst omfattar mark på den södra sidan av E20 men även en mindre del på den norra. Totalt är omkring 50 hektar utpekade som utbyggnadsområde för verksamheter i den gällande och fördjupade översiktsplanen.	4
Kulturmiljö	Området angränsar till Önums kyrkby, som omfattas av områdesbestämmelser. Önums kyrka ligger cirka 300 meter nordost om området och utgör en kulturhistoriskt värdefull miljö. Inom området finns inga registrerade forn lämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar.	4

Bedömningskriterier	Beskrivning	Bedömning
Naturmiljö och skyddade områden	Området består huvudsakligen av jordbruksmark med inslag av enstaka träd- och buskformationer. Inom området finns en åkerholme som bedöms omfattas av generellt biotopskydd. Förekomst av ytterligare biotopskyddade element kopplade till jordbrukslandskapet, såsom diken och stenmurar, kan inte uteslutas.	4
Risker och säkerhet	Närheten till E20 innebär en viss olycksrisk kopplad till transporter av farligt gods. Inga kända föroreningar finns enligt EBH-stödet. Området ligger inom generellt täckningsområde för skred i finkornig jordart.	3
Omgivningspåverkan	En gård ligger i direkt anslutning till området längs väg 2551, och flera bostäder finns inom 500 meters avstånd. Påverkan på boendemiljöer i Backa och Önums kyrkby kan inte uteslutas.	3
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	Området omfattar inga ytvattenförekomster, men grundvattenförekomsten Vara ligger cirka 250 meter nordväst om området. Ytvatten från området avrinner mot Afsån i norr.	4
Hushållning med mark- och naturresurser	Området består nästan uteslutande av brukningsvärd jordbruksmark. En exploatering skulle innebära att cirka 110 hektar, motsvarande omkring 92 % av området, tas ur produktion.	1
Sammanställning		48

### 3.3 Sammanfattning och slutsats

Lokaliseringsutredningens syfte har varit att, med avstamp i Vara kommuns gällande översiktsplan samt befintliga verksamhetsområden i gynnsamma lägen, identifiera och utvärdera lämpliga platser för ett nytt verksamhetsområde i Vara kommun. I Tabell 12 presenteras en sammanställning av de bedömningar som gjorts utifrån framtagna bedömningskriterier. Sammantaget bedöms Vara tätort - alternativ C som den mest lämpliga lokaliseringen för planerad markanvändning.

Tabell 12. Samlad bedömning av utvärderade lokaliseringalternativ.

Bedömningskriterier	Emtunga	Jung	Stora Levene	Tråvad	Vedum	Vara tätort		
						A	B	C
Närhet till bostäder och service	3	3	3	2	3	5	5	5
Anslutning till större vägnät	3	5	2	3	2	3	4	5
Tekniska försörjningssystem	5	5	5	5	5	5	5	5
Kollektivtrafik	3	3	4	2	4	5	5	5
Befintliga verksamhetsområden	4	3	4	4	4	3	4	5
Planförutsättningar	3	3	3	3	3	1	1	4
Kulturmiljö	3	2	5	4	4	2	3	4
Naturmiljö och skyddade områden	3	4	3	3	3	2	3	4
Risker och säkerhet	4	3	5	4	4	3	2	3
Omgivningspåverkan	2	3	2	3	3	2	2	3
Påverkan på yt- och grundvattenförekomster	4	2	2	4	1	2	2	4
Hushållning med mark- och naturresurser	2	1	1	2	2	1	1	1
Sammanvägt	39	37	39	39	38	34	37	48

### 3.4 Motivering till rekommenderad lokalisering

Vara kommun har initierat en lokaliseringsutredning för att identifiera lämpliga områden för verksamhetsmark inom kommunen. Syftet är att möjliggöra sysselsättningsstillfällen i närhet till bostäder i kombination med att utveckla verksamheter i anslutning till befintliga verksamhetsområden. För att detta syfte ska uppnås krävs en lokalisering med god tillgänglighet till infrastruktur och kommunikationer.

Vara tätort - alternativ C bedöms sammantaget vara den mest lämpliga lokaliseringen för att uppfylla utredningens syfte. Området ligger i direkt anslutning till befintliga verksamhetsområden vid Torsgården och Heljeved och möjliggör en sammanhållen och effektiv expansion av tätorten. Lokaliseringen är strategiskt fördelaktig ur både regionalt och kommunalt perspektiv, med direkt närhet till E20 som utgör kommunens viktigaste transportled och riksintresse för kommunikationer. Vägen ger smidiga förbindelser till Göteborgs hamn, Skaraborg Logistic Center i Falköping och vidare till Västra och Södra stambanan. Dessa förutsättningar ger goda logistiska möjligheter för näringslivet och ett attraktivt skyltläge för nya etableringar.

Tillsammans med övriga kommuner inom Skaraborg bedrivs ett gemensamt arbete med fysisk planering på delregional nivå i syfte att identifiera de mest ändamålsenliga markområdena för framtida verksamhetsetableringar. Alternativ C överlappar med två områden som inom ramen för detta arbete, *Strategi för etableringar i Skaraborg* (Skaraborgs kommunalförbund, 2022), har pekats ut som särskilt lämpliga för verksamhetsetablering. Detta stärker områdets regionala relevans och långsiktiga strategiska betydelse.

Genom att bygga vidare på tätortens befintliga struktur och infrastruktur skapas långsiktigt hållbara förutsättningar för verksamhetsutveckling, sysselsättning och samhällsservice i kommunen, se Figur 19.



Figur 19. Figuren visar hur olika markanvändningar samspelar med varandra i Vara tätort. Blå ytor visar industri- och verksamhetsområden och gula ytor bostadsområden. Gröna ytor är områden med rekreation och allmän service medan röda ytor redovisar stora torget med omgivande handelsstråk (Vara kommun, 2024).

I arbetet har flera alternativa lokaliseringar analyserats, både inom och utanför Vara tätort. De övriga alternativ som utretts inom Vara tätort, benämnda A och B, bedöms inte lika lämpliga i förhållande till syftet. Ingen av dessa omfattas av gällande översiktsplan, vilket gör dem mindre förankrade i kommunens långsiktiga planeringsinriktning. Båda alternativen är belägna i anslutning

till mindre och mer begränsade verksamhetsområden, vilket minskar möjligheten till samordning och synergier med befintliga etableringar. Dessutom ligger de i direkt anslutning till ytvattenförekoster, vilket innebär större risk för påverkan på vattenmiljön. Alternativ A saknar dessutom direkt anslutning till E20 och är begränsat till storleken, vilket gör det svårt att tillgodose det långsiktiga behovet av verksamhetsmark.

De alternativ som utretts utanför Vara tätort, det vill säga Vedum, Stora Levene, Tråvad, Jung och Emtunga, bedöms inte uppfylla syftet i samma utsträckning som Vara tätort - C. En lokalisering i någon av dessa orter uppnår inte samma positiva effekter vad gäller nya arbetstillfällen i nära anslutning till bostäder och service, eftersom befolkningsunderlaget är mindre och tillgången till service mer begränsad. Detta gäller särskilt de mindre orterna som inte ligger i direkt närhet till Vara, såsom Jung, Tråvad och Stora Levene. Samtliga orter, med undantag för Jung, saknar dessutom närhet till E20, vilket innebär sämre logistiska förutsättningar och ett svagare skyltläge för verksamheter. Flera av alternativen har dock något bättre förutsättningar inom enstaka kriterier, exempelvis risk och säkerhet eller påverkan på kulturmiljö, men dessa fördelar väger inte upp för de svagheter som finns i övriga avseenden.

Samtliga lokaliseringalternativ innebär ett ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark. Andelen jordbruksmark inom respektive område varierar, men är genomgående hög. För alternativen i Vara tätort samt Vedum, Stora Levene och Jung omfattar jordbruksmarken mer än 80 procent av den totala ytan, vilket innebär en betydande påverkan på jordbruksproduktionen. För Emtunga och Tråvad är andelen något lägre, omkring 50–60 procent, men även dessa alternativ medför ett omfattande intrång i brukningsvärd mark.

Överväganden har gjorts för att säkra god hushållning med mark och samtidigt gynna utvecklingen i nära bostäder och service och därmed främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö. Lokaliseringsutredningen visar att alternativ C är det som totalt sett bedöms vara lämpligast utifrån fastställda bedömningskriterier och utifrån den sammanvägda bedömningen.

Vara tätort - alternativ C bedöms vara förenligt med 2 kap. 6 § samt 3 kap. 4 § miljöbalken. Bevarandet av jordbruksmarken väger i detta fall inte tyngre än det samhällsintresse som motiverar ianspråktagandet. Det rör sig om ett strategiskt viktigt verksamhetsområde i direkt anslutning till E20, vilket bedöms ha stor betydelse för att möjliggöra nya arbetsplatser, stärka det lokala näringslivet och bidra till både regional och kommunal tillväxt. Lokaliseringsutredningen har visat att behovet inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom att använda annan mark. En lokalisering i enlighet med Vara tätort - alternativ C bedöms därför förenligt med miljöbalkens mål och intentioner.

## 4 Bedömning av rekommenderat alternativ

I 3 kap. 4 § miljöbalken fastställs att jordbruk är av nationell betydelse och att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det är för att tillgodose väsentliga samhällsintressen som inte kan förläggas till annan mark.

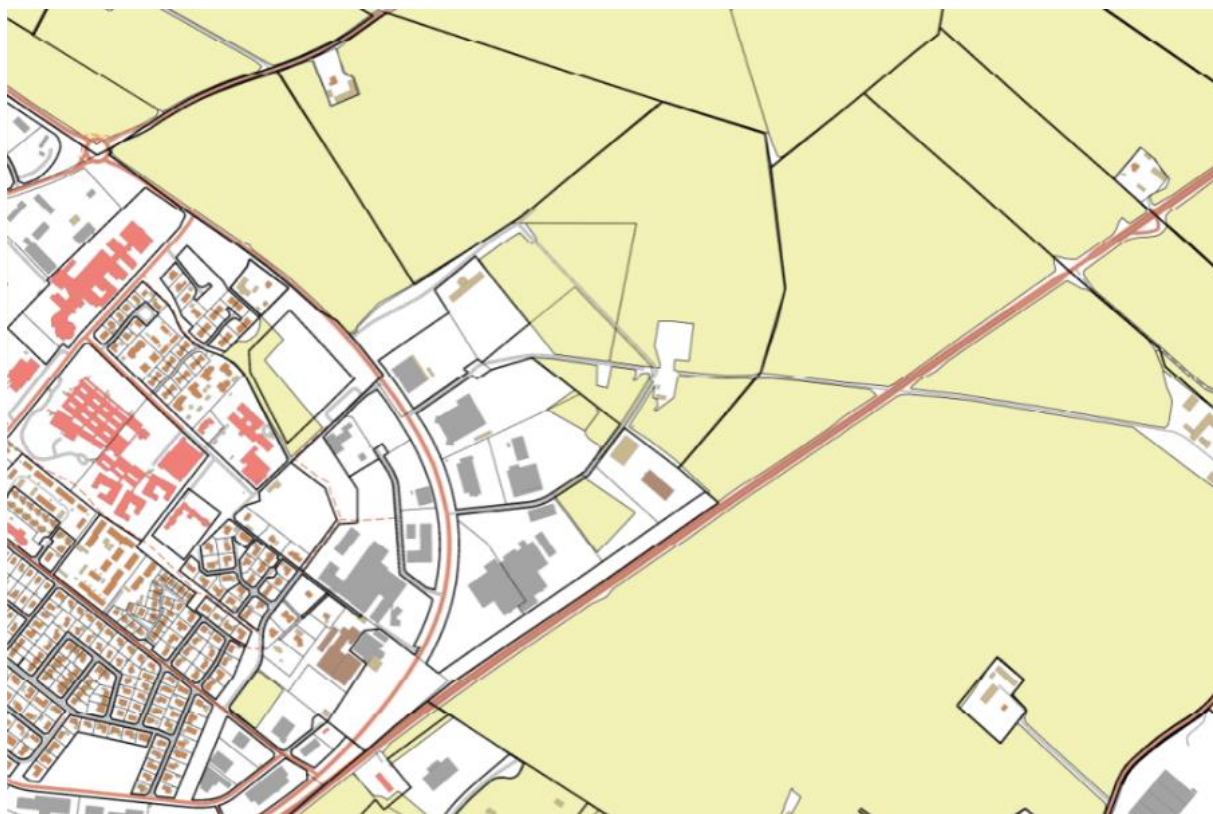
### 4.1.1 Jordbruksmarkens brukningsvärde

Jordbruksmark är brukningsvärd om den med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion (prop. 1985/86:3 s. 158). Följande faktorer har analyserats som underlag för en bedömning av huruvida jordbruksmark som tas i anspråk för rekommenderat lokaliseringalternativ är brukningsvärd:

- Brukas marken idag?
- Kan ett effektivt jordbruk bedrivas på marken?
- Avkastning och normskörd

Rekommenderad lokalisering omfattar cirka 120 hektar mark som i huvudsak brukas som jordbruksmark. Således bedöms området som lämpligt för odling.

Vid analys av jordbruksblocken inom området, utifrån Jordbruksverkets öppna data, framgår att vissa block brukas på ett annat sätt än vad blocken ger uttryck för, det vill säga att vissa av blocken inkluderar även vägar som naturligt skapar uppdelade åkrar än block i sin helhet, se Figur 20. Som förtydligande kring hur de enskilda åkrarna brukas har Vara kommun tagit fram en illustration, se Figur 21. Av denna framgår att det finns åkermark av större arealer samt att majoriteten av åkrarna är formade för att kunna bedriva ett effektivt jordbruk.



Figur 20 Jordbruksblocken enligt Jordbruksverkets öppna data (Vara kommun, 2024).



Figur 21 Illustration av jordbrukslandskapet samt rekommenderat lokaliseringsalternativ. Storleksangivelserna för respektive yta anger den totala arealen för respektive åker.

Med normskörd för en gröda menas den hektarskörd man normalt kan räkna med i området. Skördeutfallet beror på ett stort antal faktorer, såsom temperatur, ljus, nederbörd, vid och växtskadegörare. Sedan början av 1960-talet har Statistiska centralbyrån årligen beräknat normskördar för de vanligaste spannmåls- och oljeväxtgrödorna samt för potatis och sockerbeter. Resultaten baseras på skördeuppgifter från ekologiskt och konventionellt odlade arealer utifrån den fördelning av odlingsformer som finns i landet.

Vara kommun ligger inom produktionsområde 3 – Götalands norra slättbygd för vilket det enligt Jordbruksverkets statistik för normskördar generellt råder god avkastning i förhållande till andra delar av Sverige. Med antagande om att det generellt råder god avkastning vid skördar inom produktionsområde 3 antas jordbruksmarken i Vara kommun generellt vara av god kvalitet.

#### *Sammanfattande bedömning*

Merparten av marken inom området brukas idag och jordbruksmarken kan brukas effektivt. I Vara kommun har jordbruksmarken generellt en hög kvalitet då den generella avkastningen kopplat till normskördar är god. Jordbruksmarken i området bedöms som brukningsvärd.

### **4.1.2 Utgör föreslagen markanvändning ett väsentligt allmänintresse?**

Syftet är att skapa förutsättningar för nya sysselsättningstillfällen i nära anslutning till bostäder samt att möjliggöra en långsiktig utveckling av verksamheter i direkt anslutning till befintliga verksamhetsområden. Det innebär att mark reserveras för verksamheter som kan bidra till ökad sysselsättning, stärkt lokal arbetsmarknad och förbättrade förutsättningar för det lokala näringslivet.

Två av syftena inryms inom det väsentliga samhällsintresset (enligt regeringens proposition 1985/86:3), lokalisering av bostäder och arbetsplatser nära varandra samt väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem.

Tillgång till attraktiva verksamhetsområden är avgörande för att kunna erbjuda arbetstillfällen och skapa möjligheter för företagsetableringar inom kommunen. Utan nya verksamhetsytor riskerar kommunen att gå miste om investeringar, vilket kan påverka sysselsättning och den långsiktiga ekonomiska utvecklingen negativt.

En lokalisering av verksamheter i nära anslutning till bostäder och befintliga verksamhetsområden stärker tillgängligheten till arbetsplatser, minskar behovet av pendling och bidrar därmed till minskade utsläpp av växthusgaser och ökad hållbarhet. Samlokalisering av verksamheter gör det också möjligt att samordna infrastruktur, kollektivtrafik och tekniska system på ett resurseffektivt sätt.

En utveckling av den östra delen av tätorten Vara, i enlighet med rekommenderad lokalisering, kan bidra till att stärka kommunens roll i den regionala arbetsmarknaden och skapa attraktiva förutsättningar för boende och företagande.

#### *Sammanfattande bedömning*

Med rekommenderad lokalisering kan kommunen tillgodose ett långsiktigt behov av verksamhetsmark och arbetstillfällen som stärker den lokala arbetsmarknaden, främjar näringslivets utveckling och bidrar till en hållbar samhällsstruktur. Markanvändningen bedöms således utgöra ett väsentligt samhällsintresse.

### **4.1.3 Varför är förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte tillfredsställande?**

Alternativa lokaliseringar har identifierats och utvärderats i denna lokaliseringsutredning. Den sammantagna bedömningen är att alternativ Vara tätort - C är mest lämplig av utvärderade alternativ.

## Referenser

- Från Sverige. (2020). *Nya siffror visar Sveriges självförsörjningsgrad*. Hämtat från <https://fransverige.se/aktuellt/nya-siffror-visar-sveriges-sjalvforsorjningsgrad/> Hämtad 2025-06-10
- Jordbruksverket. (2024). *Jordbruksverket statistikdatabas*. Hämtat från <https://statistik.sjv.se/PXWeb/pxweb/sv/Jordbruksverkets%20statistikdatabas/?rxid=5adf4929-f548-4f27-9bc9-78e127837625> Hämtad 2025-04-28
- LRF. (2025). *Så kan vi öka livsmedelsproduktionen*. Hämtat från <https://www.lrf.se/las-mer/forsorjningsgrad/> Hämtad 2025-06-10
- Länsstyrelsen Stockholm. (2023). *Vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen i Stockholms län*.
- Länsstyrelsen Västra Götaland. (u.d.). *Informationskartan Västra Götaland*. Hämtat från [https://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/lsto\\_informationskartan/](https://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/lsto_informationskartan/) hämtad 2025-10-09
- Länsstyrelsen Västra Götaland. (u.å.). *Informationskarta Västra Götaland*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed> Hämtad 2025-05-06
- Länsstyrelserna. (u.å.). *EBH-stödet*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c> Hämtad 2025-05-14
- Naturvårdverket. (2024). *Kartverket Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> Hämtad 2025-05-06
- Prop. 1985/86:3. (u.d.). *Förslag till lag om om bushållning med naturresurser m.m.* Hämtat från <https://data.riksdagen.se/fil/6665c18d-3cf8-4122-b5da-fdd3f5a844bd>. Hämtad 2025-10-07
- Riksantikvarieämbetet. (2017). *Åtgärdsområde Lidan - Områdesbeskrivning inför fältinventering*.
- Riksantikvarieämbetet. (u.å.). *Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/> Hämtad 2025-05-06
- SCB. (u.d.). *SCB Tätorter och småorter*. Hämtat från [https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START\\_\\_MI\\_\\_MI0810\\_\\_MI0810A/HistBefTatort/?loadedQueryId=77882&timeType=from&timeValue=1800](https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0810__MI0810A/HistBefTatort/?loadedQueryId=77882&timeType=from&timeValue=1800) Hämtad: 2025-10-09
- SGI. (u.å.). *Vägledning ras, skred och erosion - kartlager*. Hämtat från <https://gis.sgi.se/hajk/?m=rasskrederosion> Hämtad 2025-08-18
- SGU. (u.å.). *Kartvisare Jordartskarta*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html> Hämtad 2025-05-20
- Skaraborgs kommunalförbund. (2015). *Strukturbygg Skaraborg*. Hämtat från [https://skaraborg.se/globalassets/dokument/strukturbygg-skaraborg\\_20151023-rapport-hr.pdf](https://skaraborg.se/globalassets/dokument/strukturbygg-skaraborg_20151023-rapport-hr.pdf) Hämtad 2025-08-12
- Skaraborgs kommunalförbund. (2022). *Strategi för markanvändning i samband med större etableringar i Skaraborg*.
- Trafikverket. (u.d.). *NVDB på karta*. Hämtat från <https://nvdbpakarta.trafikverket.se/map> Hämtad: 2025-05-30
- Trafikverket. (u.å.). *NVDB-karta*. Hämtat från <https://nvdbpakarta.trafikverket.se/map> Hämtad 2025-05-27
- Vara kommun. (1993). *Områdesbestämmelser Önums kyrka*. Vara kommun.

- Vara kommun. (1997). *Vara Tätort Fördjupad Översiktsplan*. Vara kommun.
- Vara kommun. (2013). *Översiktsplan Vara kommun 2012*. Vara kommun.
- Vara kommun. (2023). *Motionsspår*. Hämtat från <https://vara.se/upplevaochgora/fritidochfriluftsliv/motionsspar.848.html> Hämtat 2025-05-06
- Vara kommun. (2023). *Vara kommuns planeringsstrategi 2022-2026*.
- Vara kommun. (2024). *Avgränsningsråd tillhörande fördjupning av översiktsplan för östra Vara tätort*.
- Vara kommun. (2025). *Gällande detaljplaner*. Hämtat från <https://vara.se/byggmiljoochinfrastruktur/samhallsplanering/gallandedetaljplaner.2279.html> Hämtat 2025-05-22
- Vara kommun. (2025b). *Kommunfakta*. Hämtat från <https://vara.se/kommunochpolitik/boivarakommun/kommunfakta.718.html> Hämtad 2025-04-28
- VISS. (u.å). *Vattenkartan*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399> Hämtat 2025-05-15
- Västsvenska gruppen för strategisk lantbruksutveckling. (2021). *Jordbruksmarkens användning*. Hämtat från <https://www.slu.se/globalassets/ew/ew-centrala/om-slu/orter/skara/vastsvenska-gruppen/jordbruksmarkens-anvandning-juni-2021-final.pdf> Hämtad 2025-04-28
- Västtrafik. (u.d.). *Västtrafik reseplanerare*. Hämtat från Västtrafik: <https://www.vasttrafik.se/reseplanering/reseplaneraren/> Hämtad: 2025-10-05